

APOCALIPSIS

Tachi Ak'õrepa k'awapida San Juanmaa

San Juan, Jesucristopa jirir'eradapa na libro Apocalipsis apata p'ãji. Apocalipsis jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa k'awapida. Juanpa na pedee p'ãji Cristode ijãapataarã ùraait'ee, Cesarpa ãra miapi iru bada perã ichi jua ek'ari. Na p'ãdade Juanpa jara bi Tachi Ak'õrepa unupida ichimaa k'ãimok'araa pik'a bide, Patmos islade bak'ãri. Made Ak'õrepa unupiji ichia ooit'ee bi netuara eere p'anirã p'oyaait'ee.

Naapiara Juanpa jara bi Jesucristopa na pedee k'awapida ichi ángel k'ap'ia pari (cap. 1.1-3). Ijãapataarãmaa saludaap'eda, jara bi ichia Jesucristo unuda mãik'aapa ichia Cristopa jara pëida p'ã bi Ásia eujãdepema Cristode ijãapataarã chip'epata siete p'anirãmaa (caps. 1.4-3.22). Jara bi ichia Tachi Ak'õre rey su-ak'i beepari unuda (cap. 4); joip'aruk'a bi pirat'ida unuda mãik'aapa Oveja Chak'e unuda (cap. 5). Jara bi ma joip'aruk'a bi k'arada siete unuda mãik'aapa ichia unuda ma Oveja Chak'epa ma k'arada chaa ogat'aak'ãri (caps. 6.1-8.1). Jara bi ichia unuda angeleerãpa trompeta seis chaadak'ãri, Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'achia oopii naaweda na p'ek'au eujãdepemaarãmaa (caps. 8.2-9.21); ichia ángel unuda joip'aruk'a k'aipée bi ome (cap. 10) mãik'aapa ichia unuda Ak'õre pedee jarapataarã omé it'ariipa chedak'ãri na p'ek'au eujãdee mãik'aapa ma seis eerepema trompeta

chaak'ãri (cap. 11). Jara bi wëra je choma bi ome pajãde unuda (cap. 12); nemïsia ne-animal k'achia ome unuda (cap. 13); Oveja Chak'e unuda ciento cuarenta y cuatro mil judiorã ome (cap. 14.1-5); angeleerã unuda ãrapa na p'ek'au eujãdepemaarã k'achia oodak'ãri (cap. 14.6-20); k'ari ùrida mãik'aapa angeleerã siete unuda (cap. 15). Unuji awaraa ne-inaa siete p'asadap'edaa na p'ek'au eujãdepemaarãmaa, angeleerãpa p'arat'u weedak'ãri mãirã ïri (cap. 16). Jara bi Babilónia p'uuru unuda (cap. 17) mãik'aapa Tachi Ak'õrepa ma p'uuru jõpida (caps. 18.1–19.5). Jara bi Oveja Chak'e miak'ãida fiesta unuda mãik'aapa sãga pait'ee Cristo waya chek'ãri (cap. 19.6-21). Jara bi Tachi Ak'õrepa Netuara Poro Waibia p'oyaada (cap. 20.1-10) mãik'aapa sãga jõmaweda eperãarã panadait'ee Tachi Ak'õre su-ak'i beepari t'orroo bi k'ïrapite (cap. 20.11-15). Ichiaba jara bi sãga pait'ee Tachi Ak'õrepa ooit'ee bi eujã chiwidi mãik'aapa Jerusalén p'uuru chiwidi (caps. 21.1–22.5). T'ëepai jara bi na p'ãda leerutaarãpa oopataadamerã na ùraade jara bik'a mãik'aapa ichita Cristode ijãapataadamerã (cap. 22.6-21).

Jesucristopa k'awapida

¹ Na p'ãdade mi, Juanpa jara bi Tachi Ak'õrepa ne-inaa k'awapida Jesucristomaa. K'awapiji ichia na ewari ooit'ee bi, Jesucristopa jõdee ichideerãmaa mãga k'awapimerã. It'ariipa Cristopa pëiji ichi ángel mïmaa, mi iru mimiapari perã. ² Na p'ãdade mia jara bi Tachi Ak'õrepa mïmaa unupida, ichia mïmaa jara pëida mãik'aapa Jesucristopa mïmaa jarada.

³ Tachi Ak'õrepa pia ak'iit'ee na p'ãda leerupa awaraarã taide, ichia jara pëida perã. Ichiaba pia ak'iit'ee na p'ãdade jara bi ùridap'eda, oo p'anipa aide ùraa bik'a, ma jõma ooit'ee taarã-e perã.

Juanpa Ásia eujãdepema ijãapataarãmaa jarada

⁴ Mi, Juanpa nãga p'ã pëiru parã Ásia eujãdepema ijãapataarãmaa, siete chip'epataarã chaachaa.

Mia it'aa iidi bi Tachi Ak'õrepa parã pia ak'i bapariimerã. Mãgã k'ãiwee p'anapataadait'ee. Tachi Ak'õre ichita bapari; ichita bapachi mãik'aapa ichita cheit'ee. Mia ichiaba iidi bi Tachi Ak'õre Jaurepa parã k'aripamerã. Iru jaure siete pik'a bi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari k'irapite.

⁵ Ichiaba mia iidi bi Jesucristopa parã k'aripamerã. Iruata wãara jarapari Tachi Ak'õrepa jara bi. Iruata piup'eda, naapiara chok'ai p'irabaiji ichita bapariit'ee. Na p'ek'au eujãdepema reyrã jõmaweda p'anapata iru jua ek'ari. Iruata tachi k'inia iru bapari. Mapa tachi uchiapiji tachia p'ek'au k'achia oopata jua ek'ariipa. Mãga ooji iru waa bat'ada k'aurepa kurusode piuk'ãri tachi pari.

⁶ Iruata tachi ichideerã papiji ichi Ak'õremaa p'aareerãk'a it'aa t'ipataadamerã eperãarã pari. Mapa jaradãma: "Jesucristo ichita jõmaarã k'ãyaara waibiara bapariit'ee." ¡Amén!

⁷ ¡Ûríti! Iru cheit'ee jãrarade. Maapai jõmaarãpa iru unudait'ee; iru supidap'edaarã paara. Na p'ek'au eujãdepema to

bee chaa eperãarã jarajëedait'ee waaweepa,
 irua ãchi miapiit'ee jãak'aapa ãchia p'ek'au
 k'achia oopata k'aurepa. Mãga pait'ee.
 Amén.' *(Dn 7.13)*

⁸ Tachi Ak'õre Waibiapa jara bi:

—Mita Alfa; nejõmaata naa. Ichiaba mita
 Omega; nejõmaata t'ëe. Mita jõmaarã Waibia.
 Mi ichita bapari; ichita bapachi mãik'aapa ichita
 cheit'ee.

Juanpa Jesucristo unuda k'ãimok'araa pik'a bide

⁹ Mi, Juan, parã ãpema Cristo k'aurepa, parãk'a
 mi t'ãri a-ba bapari perã iru ome. Mi ichiaba
 parã k'õp'ãyo, tachi auk'a wãdait'ee perã Ak'õre
 truadee mãik'aapa ãraweda tachi auk'a choopata
 perã Jesude ijãa p'anide, tachi jiri p'ani mïda mi-
 apidait'ee ma k'aurepa. Mi Patmos islade pëijida
 Tachi Ak'õre Ûraa jarateepachi perã mãik'aapa Je-
 supa ooda jarateepachi perã. ¹⁰ Mama bide to-
 mia ewate it'aa t'ĩmaa baji Tachi Ak'õre Jaurepa
 oopi bik'a. Mãga nide k'ãimok'araa pik'adachi.
 Mi ãpíteik'a eereepa ùriji eperã golpe pedeeru,
 trompeta golpe jĩwaaparik'a. ¹¹ Mãgaji:

—P'ãji pia unuru maap'eda pëiji ijãapataarã
 chip'epata bee chaa nãgí siete p'uurude: Éfeso,
 Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardes, Filadelfia,
 Laodicea p'uurudee auk'a.

¹² Mãga ùrik'ãri, p'irrabaiji ak'iit'ee k'aipata
 mimaa mãga jara bi. Unuji lámpara bipata siete,
 awara-awaraa bainĩ bi. Mãgí chaachaa nëedee
 ooda paji. ¹³ Mãgí esajĩak'a unuji eperãk'a. P'aru
 teesoo jĩ baji. K'irride ne-inaa nëedee ooda jĩ baji.

Nērabai baji ichi t'ūade. ¹⁴ Ichi puda t'o-t'oo baji, oveja k'arak'a maa-e pirā nievek'a. Chi tau urua nībaji t'ipitauk'a. ¹⁵ Chi biiri jida urua baji, bronce irradak'āri uruaparik'a. Chi otau ūriji to k'ida chaaree jīwaaparik'a. ¹⁶ Ichi jua juaraare lucero siete iru baji. Chi it'aideepa uchijai espada choma, k'īraichaa weda p'ewedee bi. Chi k'īra urua nībaji ak'ōrejīru imat'ipa urua nībaparik'a.

¹⁷ Mīa iru unuk'āri, eujāde baainaji iru k'īrapite māik'aapa piudak'a baibeeji. Māpai irua mi t'ōbaiji ichi juarapa māik'aapa mīmaa māgaji:

—P'eranáaji. Mī nejōmaata naa māik'aapa nejōmaata t'ēe. ¹⁸ Mīata eperāarā chok'ai p'anapipari. Na p'ek'au eujāde bide mi jai-idaaji. Mamīda chok'ai p'irabaiji, maadak'āriipa ichita bapariit'ee. Mīa llavek'a iru bi piudap'edaarāmāi ewait'ee. Madeepa eperāarā uchiapii māik'aapa āra k'aripai ichiaba chok'ai p'irabaidamerā ichita p'anapataadait'ee mi ome. Maa-e pirā, k'inia-e pirā, āra māgá uchiapi-e pait'ee. ¹⁹ Maperā p'āji pia unuru, irā ne-inaa wāyaa nībi māik'aapa ne-inaa t'ēepai wāyaait'ee bi. ²⁰ Pia unu bi ne-inaa Tachi Ak'ōrepa waide unupi-e pada apidaamaa: na lucero siete mi jua juaraare māik'aapa jā lāmpara bīpata siete nēedee ooda. Na lucero siete jara k'inia bi angeleerā siete bīda ijāpataarā chip'epata siete aba-abaa ak'idamerā. Jōdee jā lāmpara bīpata siete jara k'inia bi ma ijāpataarā chip'epatamāi siete.

2

*Cristopa jara pēida Éfeso p'uurudepema
ijāpataarāmaa*

1 Māpai irua mīmaa māgaji:

—Nāgí pedee p'ã pēiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pēidamaa Éfeso p'uurudepema ijāapataarã ak'imerã:

Nāga jara bi ma lucero siete iru bīpa ichi juaraare, bi misa ma lámpara bīpata siete nēedee ooda ome. ² Mia k'awa bi parã Éfesodepemaarã p'anapata. Pia mimiapata seewa-idaa beerã t'īunaadamerã pāchi t'āide māik'aapa pia choopata mide ijāa p'anide. K'awa bi parāpa chooda-e, t'āri k'achia-idaa beerã t'īu k'inia p'anadak'āri pāchi t'āide. Māirāpa seewata taita Cristopa pēidada adak'āri, parāpa ak'ipachida āchia jara-teepata, k'awaa atarutamaa āchi seewa-idaa bee. ³ Maapai parāpa choopachida, māirāpa nepira jiripachida mīda parã ome. Sē-ee māgá choopachida, nepirade baaijida mīda mide ijāa p'ani k'aurepa.

⁴ Māgá choopachida mīda, mia pia ak'i-e nāgí ne-inaa parāpa oopata. Mi māik'aapa pāchi k'õp'āyoorã k'inia iru p'anada-e naawedapemak'a. ⁵ K'irāpāti sāga p'anapachida ewaa mide ijāadak'āri. Parāpa ne-inaa k'achia oopata oo amáati māik'aapa t'āriipa jōma oopatáati naawedapemak'a, mi k'inia iru p'anadairã māik'aapa pāchi k'õp'āyoorã k'inia iru p'anadairã. Māga ooda-e pirã, mia pāchi lámpara bīpata āyaa atait'ee. Māgá mi waa parã ome ba-e pait'ee.

⁶ Mia māga jara bi mīda, parāpa nāgí ne-inaa pia oopata. Mik'a parāpa auk'a unuamaa iru p'anapata Nicolaíta pidaarāpa k'achia oopata.

⁷ K'īri ēesaa p'anátī ūridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijāapataarãmaa, āchi chip'epata

chaa. K'achia p'oyaapataarãmaa mia k'opiit'ee eperãarã chok'ai p'anapipari pak'urudepema; mǎgí pak'uru Tachi Ak'õre eujãde bi.

Cristopa jara pëida Esmirna p'uurudepema ijãapataarãmaa

⁸ Mǎpai irua mǎgaji:

—Írá nǎgí pedee p'ã pëiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëidamaa Esmirna p'uurudepema ijãapataarã ak'imerã:

Nãga jara bi nejõmaata naa, nejõmaata t'ëe; chi jai-idaap'eda chok'ai p'irabaidapa. ⁹ Mia k'awa bi parã Esmirnadepemaarã nepirade p'anapata eperãarãpa parã jiripata perã miapidait'ee. Unu bi parã chupiria jõnapata, wãara chupiria-ee p'ani mïda, it'ari iru p'anadairã jõmaweda Tachi Ak'õrepa k'isia iru bi parã-it'ee. K'awa bi pedee k'achia judiorã apataarãpa jara jõni parã ãpíte. Mǎirã Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tede chip'epata mïda, wãara Tachi Ak'õredeerã-e, michideerã jiripata perã. Tachi Ak'õredeerãk'a p'anapataadai k'ãyaara, Satanadeerãk'api p'anapata. ¹⁰ Waaweenáati mǎgeerãpa parãmaa ooruta. ¡Ûríti! Mǎgeerã k'ap'ia pari Satanapa parã ùk'uru t'ipiit'ee carcelde, mide ijãa amaadai jãak'aapa ma k'aurepa. Ewari diez mama p'anadait'ee. Mamïda chóoti mide ijãa p'anide, mama parã peeruta pijida. Mǎgá chooruta pirã, mia it'aripema poro jira teeit'ee parãmaa, ichita p'anapataadamerã mi ome michi truade.

¹¹ K'iri ãesaa p'anáti ùridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijãapataarãmaa, ãchi chip'epata

chaa. K'achia p'oyaapataarã piuda aba piudait'ee. Atuada-e pait'ee Cristode ijãadak'aa beerãk'a.

Cristopa jara pëida Pérgamo p'uurudepema ijãapataarãmaa

¹² Mãpai irua mãgaji:

—Írá nãgí pedee p'ã pëiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëidamaa Pérgamo p'uurudepema ijãapataarã ak'imerã:

Nãga jara bi espada choma k'íraichaa weda p'ewedee iru bipa. ¹³ Mia k'awa bi parã Pergamodepemaarã p'anapatamãi. Satanás rey suak'i beeparík'api bi, jãpemaarã chok'ara ichi jua ek'ari p'anapata perã. Mamída parãmaa ik'achia Cristodeerãda adak'ãri, mi merada-e paji. Ma awara parã choopachida mide ijãa p'anide, parã k'õp'ãyo Antipas peejida mída mia ooda jarateeda perã. Parã mãgá choojida, iru peejida mída pãchi t'ãide, Satanás baparimãi.

¹⁴ Parã mãgá choopachida mída, mia pia ak'i-e nãgí ne-inaa parãpa oopata. Pãchi t'ãide ùk'uruurãpa jarateepata Balaampa chonaarãweda jarateedak'a. Mãgipa Balacmaa jaraji sãga k'úrai Israel pidaarã, ãrapa k'odamerã nechiarã ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'írapite, ai k'írapite eperãarãpa it'aa t'ípata. Ichiaba k'úrajã ãrapa k'achia oodamerã awaraarã ome. Israel pidaarãpa ma ne-inaa omé oodak'ãri, Tachi Ak'õrepa ãra pia ak'i-e paji. ¹⁵ Ma jãak'a pãchi t'ãide ichiaba ùk'uruurãpa jarateepata Nicolaíta pidaarãpa jarateepatak'a.

¹⁶ ¡Ma k'achia choonáati pãchi t'ãide! Mãirãpa

jarateepata choodai k'ãyaara, ma jarateepata k'ïra unuamaa iru p'anapatáati, mia k'ïra unuamaa iru baparik'a. Maa-e pirã mia mãirã miapiit'ee mi it'aideepa uchia bi espada choma bipa; mãgi mi pedee.

¹⁷ K'ïiri ãesaa p'anáti ũridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijãapataarãmaa, ãchi chip'epata chaa. K'achia p'oyaapataarãmaa mia k'opiit'ee it'aripema chik'o mera iru bi *maná* apata. Ma awara parã chaachaa mia teeit'ee mãu t'orroo; t'ï chiwidi aide p'ãda ome. Ma mãu jitarupapai parãpa k'awaait'ee ichi t'ï aide p'ã bi.

Cristopa jara pëida Tiatira p'uurudepema ijãapataarãmaa

¹⁸ Mãpai irua mãgaji:

—Írá nãgi pedee p'ã pëiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëidamaa Tiatira p'uurudepema ijãapataarã ak'imerã:

Nãga jara bi Tachi Ak'õre Warrapa; chi tau urua nãbi t'ipitauk'a mãik'aapa bïiri urua bi bronze irradak'ãri uruaparik'a. ¹⁹ Mia k'awa bi parã Tiatiradepemaarãpa oopata mide ijãapata perã. Chik'inia p'anapata mãik'aapa choopata mide ijãa p'anide. Mapa awaraarã k'aripapata mãik'aapa choopata, nepirade baairuta pijida. Audupãara mãga oomaa p'anã naawedapema k'ãyaara, mide ewaa ijãa p'aneedak'ãri.

²⁰ Írá mãga oomaa p'anã mãda, mia pia ak'i-e nãgi ne-inaa parãpa oopata. Ichiak'au bipata jã chonaarãwedapema wëra Jezabel jãak'aa, ichia ne-inaa k'achia jarateemerã pãchi t'ãide. Ichi Tachi Ak'õre pedee jaraparida apari. Mamãda

māga-e. K'ūrayaa bapari. Ichia jarateepari pia bi michideerāpa p'ek'au oodamerā māik'aapa pia bi ārapa k'odamerā nechiara ata bidap'edaa ne-inaa juapa ooda k'īrapite, ai k'īrapite eperāarāpa it'aa t'īpata. ²¹ Mia jaraji ma k'achia oopata oo amaamerā. Mamīda māga oo k'inia-e. ²² Mapa mia ichi k'ayaapiit'ee; ichi ome k'achia oo p'anīrā paara. Māīrā auk'a miapiit'ee, oo amaada-e pīrā ma k'achia ichia oopida. ²³ Ma awara mia peeit'ee ichia jaratee bide ijāapataarā, ichi warrarāk'a p'anadairā. Māgapi mide ijāapataarā jōmaarāpa k'awaadait'ee mia nejōmaata k'awa bi; eperāpa t'āridepai k'īsia bi māik'aapa t'āripa oo k'inia bi paara. Miata ak'iit'ee pāchia oopata māik'aapa ne-inaa teeit'ee eperā chaachaa irua ne-inaa oopata pari na p'ek'au eujāde bi misa; ne-inaa pia irua pia oopata pari maa-e pīrā ne-inaa k'achia irua k'achia oopata pari.

²⁴ Irā mia nāga jara bi parā apemaarāmaa Tiatira p'uurude p'ani. Parāpa pia oo p'ani k'awa k'iniadak'aa perā ma wērapa jaratee bi. Jiridak'aa Satanás net'aa k'awaadait'ee; jāgee net'aa eperāarāpa k'awadaik'araa bi. Parā ma k'achiade t'īu k'iniadak'aa perā, mia ne-inaa awaraa iidi-e pait'ee parāpa oodamerā. ²⁵ Jīp'a k'inia bi parā choodamerā mide ijāa p'anide māik'aapa ne-inaa pia oo p'anide, mi waya cheru misa.

²⁶ Parādepema k'achia p'oyaapataarā pia ak'iit'ee mia oopi bik'a oo p'anadak'āri parā jai-idaarutamaa. Parā biit'ee eperāarā p'uuru ak'ipataadamerā, reypa ooparik'a.

27 Mi Ak'õrepa eperãarã bïdak'a mi jua ek'ari, mǎgá mia eperãarã biit'ee parã jua ek'ari. Parãpa ma p'uuru pidaarã pãchi jua ek'ari iru p'anadait'ee mǎik'aapa chupiria k'awaada-ee mi k'ïra unuamaa iru p'anapataarã jõt'aadait'ee. Reypa tuma hierrodee juade iru bïpa ooparik'a, mǎga pik'a parãpa oodait'ee.

‘Mǎirã ome oodait'ee eperãpa chok'o pak'urupa wik'ãri ooparik'a.’ *(Sal 2.9)*

28 Ichiaba mia ïdatipodopa lucero teeit'ee parãmaa, mi jïak'a ïdaa pik'a p'anapataadamerã.

29 K'ïiri ãesaa p'anãti ùridamerã ma pedee Tachi Ak'õre Jaurepa jarada ijãapataarãmaa, ãchi chip'epata chaa.

3

Cristopa jara pëida Sardes p'uurudepema ijãapataarãmaa

¹ Mǎpai irua mǎgaji:

—Írá nǎgí pedee p'ã pëiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëidamaa Sardes p'uurudepema ijãapataarã ak'ïmerã:

Nǎga jara bi Tachi Ak'õre Jaure siete pik'a iru bïpa; chi lucero siete iru bi ichi juade. Mia k'awa bi parã Sardedepemaarãpa ne-inaa oopata. Eperãarãpa jarapata: “Jã ijãapataarã chok'ai p'anida” apata, parãpa wãara mide ijãapata jïak'aapa. Mamïda mǎga-e. Piudap'edaarãk'api p'ani, wãara ijãada-e p'anadairã. ² ¡Mapa ùriti! Parãpa mide ijãapata jõi naaweda, jiripatãati oodait'ee mia oopi bik'a. Mia unu bi parãpa ne-inaa oopata pia-e bi Michi Waibia k'ïrapite.

³ K'íslati parãpa naaweda ũridap'edaade Tachi Ak'õrepa jara pëida jaratee chedak'ãri. Parãpa ma jarateedap'edaa ijãajida. Mapa írá oopataáti ma jaradak'a. Parãpa ne-inaa k'achia oopata oo amáati. Mãga ooda-e pirã, atu bide nechiapari cheparik'a, mãga pik'a mi cheit'ee. Parãpa k'awada-e ewari mi cheit'ee parã miapide.

⁴ Mamída parã Sardedepema ijãapataarã jõmaweda nipadak'aa ijãadak'aa beerãk'a. Chok'ara-ee p'ani mída, ũk'uru p'anadak'aa mãirãk'a. Mapa parã it'ari mi ome nipapataadait'ee. P'aru t'o-t'oo jĩ p'anadait'ee, pia p'anapata perã Tachi Ak'õre k'írapite.

⁵ Wãara jõmaweda k'achia p'oyaapataarã p'aru t'o-t'oo jĩpataadait'ee. Mia mãirã t'í wëpapik'aa pait'ee Tachi Ak'õre ome ichita it'ari p'anapataadait'eerã t'í p'ã jëra bi librodeepa. Ma k'ãyaara michideerã ait'ee mi Ak'õremaa mãik'aapa ichi angeleerãmaa. ⁶ K'íri eesaa p'anátí ũridamerã Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijãapataarãmaa, ãchi chip'epata chaa.

Cristopa jara pëida Filadelfia p'uurudepema ijãapataarãmaa

⁷ Mãpai irua mãgaji:

—Írá nãgí pedee p'ã pëiji Tachi Ak'õrepa ichi ángel pëidamaa Filadelfia p'uurudepema ijãapataarã ak'imerã:

Nãga jara bi p'ek'au k'achia wëe bi, chi wãara aupaita jaraparipa. Chonaarãwedapema Rey David jõmaarã poro waibia badak'a, mi jõmaarã poro waibia. Mia aupaita llavek'a iru bi eperãarã wãpiit'ee Ak'õre truadee. Mi awara

apidaapa wāpida-e pai māik'aapa apidaapa jarada-e pai wānaadamerā. ⁸ Mia k'awa bi parā Filadelfiadepemaarāpa oopata. K'awa bi awaraarā k'īrapite parā mak'iaara waibia-ee p'ani mīda, p'anapata mia jarateedak'a māik'aapa choopata mide ijāa p'anide, mi merada-ee. Māga p'anapata perā parā k'īrapite mia o ooji, aide wādamerā. Miata ma o ooda perā, apidaapa jarada-e pai parā aide wānaadamerā.

⁹ ¡Ūrīti mia ooit'ee Satanadeerāmaa! Māirāpa tai wāara judiorāda apata; Tachi Ak'ōredeerā. Mamīda seewamaa p'ani. Mia māirā bed-abaipiit'ee parā k'īrapite. Māga ooit'ee āchia k'awaadamerā mia parā k'inia p'e iru bapari. ¹⁰ Parāpa oojida mia jaradak'a. Choopata mide ijāa p'anide, ma k'aurepa nepirade baaijida mīda. Maperāpi mia parā k'aripait'ee Tachi Ak'ōrepa na p'ek'au eujādepema ijāadak'aa beerā miapik'āri ichia ewari awara bidade ma-it'ee. Ma ewate ichia ak'ipiit'ee chisāgīrā wāara ichide ijāapata māik'aapa chisāgīrā ijāadak'aa.

¹¹ Taarā-e mi cheit'ee. Chóoti mide ijāa p'anide. K'īrak'aupai apidaapa atuapidai it'aripema poro jīra Tachi Ak'ōrepa parāmaa teeit'ee bi, ichita mi ome chok'ai p'anapataadamerā. Māgá atuapidai mide ijāa amaapiruta pirā parāmaa. ¹² K'achia p'oyaapataarā mia te bīri māudee oodak'a papiit'ee mi Ak'ōre tede. Ichita p'anapataadait'ee jāma mi Ak'ōre ome. Mia mi Ak'ōre t'ī p'āit'ee ma p'oyaapataarā īri, jōmaarāpa k'awaadamerā mi Ak'ōre āchi chipari. Ma awara mia p'āit'ee mi Ak'ōre p'uuru t'ī, Jerusalén

chiwidi, āchi ĩri, jōmaarāpa k'awaadamerā āchi ma p'uurudepemaarā. Māgí p'uuru Ak'ōrepa pēiit'ee it'ariipa. Ma awara āchi ĩri mia p'āit'ee michi t'ī chiwidi, jōmaarāpa k'awaadamerā āchi michideerā. ¹³ K'ĩri ēesaa p'anáti ũridamerā Tachi Ak'ōre Jaurepa jara bi ijāapataarā jōmaarāmaa.

Cristopa jara pēida Laodicea p'uurudepema ijāapataarāmaa

¹⁴ Māpai irua māgaji:

—Īrá nāgí pedee p'ā pēiji Tachi Ak'ōrepa ichi ángel pēidamaa Laodicea p'uurudepema ijāapataarā ak'imerā:

Chi nāga jara bi Amén apata. Irua ichita oopari ichia jara bik'a māik'aapa Tachi Ak'ōre wāarata jara pēida jarapari. Iru k'ap'ia pari Tachi Ak'ōrepa ne-inaa jōma ooji. ¹⁵ Mia k'awa bi parā Laodiceadepemaarāpa oopata. K'awa bi parā k'ūrasaa pik'a p'ani-e ijāada-e p'anirāk'a. Mamīda ichiaba wāsia pik'a p'ani-e wāara ijāapataarāk'a. Taawa parā k'ūrasaa pik'a p'anapataadai maa-e pirā wāsia pik'a p'anapataadai. ¹⁶ Mamīda māga p'ani-e. Ma k'āyaara parā jīria pik'a p'ani; ijā-ijāa pik'a p'ani. Mapa mi choo-e parā ome. Parā yiaara iru bait'ee. ¹⁷ Mia parā choo-e pāchia māgapata perā: “michi juadoopa nejōmaata iru bi. Mapa maarepida falta-eda” apata. Māga jaradak'āri, pariatua pedeeapata. P'arat'ara p'ani mīda, Tachi Ak'ōre-it'ee parā wāara chupiria chitooni; tau p'āriu pik'a p'ani, māik'aapa āk'adaa pik'a p'ani. ¹⁸ Māga p'anadairā mia ũrait'ee mīmaata neto atadamerā ne-inaa nēe ewaa atadak'a t'ipitaudepa. Ichiaba mīmaa neto

atátí p'aru t'orroo jĩdait'ee mia jĩparik'a. Māgá waa k'ĩra nejasia p'anada-e, parā āk'adaa pik'a p'anadairā. Ma awara mimaa neto atátí neera pāchi tau-it'ee. Māgá Tachi Ak'õre wāarata pia unudai.

¹⁹ Mia itriapari māik'aapa miapipari mia k'inia iru bĩrā jōmaweda. Maperā k'ĩra jĩp'a ijāapatáati. Pāchi audua pedee pedee amáati māik'aapa óoti mia oopi bik'a. ²⁰ ¡Ūrítí! Eperā puerta t'aide t'ijaramaa bainĩ beeparik'a, māga pik'a mia parā t'ijaramaa bi. Chi mi pedee ūrik'āri, ichi puerta ewaru pirā, mi t'ĩut'ee iru tede māik'aapa t'āri a-ba p'anadait'ee.

²¹ K'achia p'oyaapataarā mia su-ak'i beepiit'ee mi ik'aawa, mi su-ak'i beeparik'a mi Ak'õre ik'aawa. Mi mama su-ak'i beepari, k'achia p'oyaapari perā. ²² K'ĩri ēesaa p'anátí ūridamerā Tachi Ak'õre Jaurepa jara bi ijāapataarāmaa, āchi chip'epata chaa.

4

Tachi Ak'õrepa it'aripema ne-inaa Juanmaa unupida

¹ Ma t'ēepai awaraa k'āimok'araa pik'aji. Unuji puerta Tachi Ak'õre eujāde t'ĩupata ewa nĩbi. Māpai ūriji ma otau naaweda ūrida golpe pedeeru trompeta jĩwaaparik'a. Māgaji:

—Chéji it'aa. Mia ak'ĩpiit'ee ne-inaa Tachi Ak'õrepa na ewari ooit'ee bi.

² Aramata Tachi Ak'õre Jaurepa mi ateeji. Mama it'ari mia unuji rey su-ak'i beepari bainĩ bi. Ai ĩri Tachi Ak'õre su-ak'i baji. ³ Iru k'ĩra wāree baji. Urua

baji mǎu pi-ia bëisǎa jaspek'a mǎik'aapa mǎu pi-ia p'oree cornalinak'a. Chi su-ak'i beepari t'iak'au baji euma p'itria pik'a bipa; p'āwaraa bi mǎu pi-ia esmeraldak'a. ⁴ Ma su-ak'i beepari wap'ira baji awaraa su-ak'i beepari veinticutropa. Ai ĩri su-ak'i p'anajida chonaarǎ poro waibiara veinticutro. P'aru t'o-t'oo jĩ p'anajida mǎik'aapa poro jĩra nēedee ooda jĩ p'anajida. ⁵ Tachi Ak'ōre su-ak'i beeparideepa pa tau p'orep'orepari nĩbaji mǎik'aapa pa jĩwaa nĩbaji pedee ome. Ma su-ak'i beepari k'ĩrapite lámpara siete urua p'anajida. Mǎgí lámpara Tachi Ak'ōre Jaure siete pik'a bi. ⁶ Ichiaba ma su-ak'i beepari k'ĩrapite mia unuji ne-inaa lago bëi-sǎak'a vidriodee oodak'a.

Ma su-ak'i beepari k'ait'a; ai ik'aawa, āpite mǎik'aapa k'ĩrapite bainĩ p'anajida ne-inaa chok'ai bi k'ĩmari; aba ik'aawa chaa. Mǎgiirǎ k'ĩrapite mǎik'aapa ek'arra eere tau-idaa baji. ⁷ Aba león k'ĩrak'a baji; awaraa p'ak'a chak'e k'ĩrak'a; awaraa eperǎ k'ĩrak'a mǎik'aapa chi apema nejipi wābai wǎk'a baji. ⁸ Ma chaachaa paraaji isiak'ara seis. Ma isiak'ara ichiaba tau-idaa baji taawaik'a eere, edaik'a eere paara. Mǎirǎpa āstaawa, p'ārik'ua pida Tachi Ak'ōremaa ĩida-ee nǎga k'aripata:

—'P'ek'au wēe, p'ek'au wēe, p'ek'au wēe bapari Tachi Ak'ōre Waibia. Ichita bapachi; ichita bapari; ichita cheit'ee.' (Is 6.2-3)

⁹ Mǎirǎpa k'aridak'āri, jarapata ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'ĩra wāree. Ichiaba jarapata iru ichita bapari mǎik'aapa jōmaarǎ k'āyaara waibiara bi. Mǎgá k'ari p'anide ichiaba gracias jarapata irumaa. ¹⁰ Mǎirǎpa mǎga k'ariruta

chaa, ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro bedabaipata ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'ĩrapite m̃aik'aapa it'aa t'ĩpata irumaa, iru ichita bapari perã. Mãga oo p'anide ãchi poro jĩra ěradak'ãri, bĩpata iru k'ĩrapite m̃aik'aapa jarapata:

¹¹ —Tachi Ak'õre Waibia, pĩmaa aupaita jaradaipia bi: Pi jõmaarã k'ãyaara k'ĩra wãreera bi m̃aik'aapa jõmaarã k'ãyaara waibiarã bi. Nejõmaata pi jua ek'ari nĩbi, pia nejõmaata ooda perã. Pia k'inia bada perã, nejõmaata m̃aga ooji.

5

Juanpa pedee p'ãda m̃aik'aapa Oveja Chak'e un-uda

¹ Ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi jua juaraare mia unuji joip'aruk'a bi pirat'ida pedee p'ãda ome. P'ã baji taawaik'a eere, edajãde paara. Tauchaada siete tauchaa baji jĩrri torrabaidapa. ² Ichiaba unuji angeleerã poro waibia aba. Mãgĩ golpe pedee baji. Iidiji:

—¿K'aipata nãga k'ĩsia bima? “Michia jã tauchaada ogat'aai m̃aik'aapa ewai jãgĩ joip'aruk'a bi.”

³ Mamĩda apidaapa ma joip'aruk'a bi ewada-e pai; it'aripemaarã apidaapa, na p'ek'au eujãdepemaarãpa pida m̃aik'aapa piudap'edaarã eujã ek'ari p'anĩrãpa pida. ⁴ Mãpai mi jẽedachi apida wẽ-e pada perã ma joip'aruk'a bi ewadait'ee m̃aik'aapa ma pedee p'ãda leedait'ee. ⁵ Mamĩda ma chonaarã poro waibiarã veinticuatrodepemapa mĩmaa m̃agaji:

—Jēenáaji. ¡Ak'íji! León apata Judá èreerãdepema; chonaarãwedapema Rey Daviddeepa uchiadapa k'achia p'oyaaji. Iruata jã tauchaada siete ogat'aai mãik'aapa jã joip'aruk'a bi ewat'aai.

⁶ Ak'ik'ãri, mia unuji Oveja Chak'e apata eperãarãpa peedap'edaak'a. Ichi bainĩ baji ma rey su-ak'i beepari k'ĩrapite mãik'aapa ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmari k'ĩrapite, mãirã ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro esajĩak'a. Ichia cacho siete iru baji. Ichiaba tau siete iru baji. Ma tau siete jara k'inia bi Tachi Ak'õre Jaure, jaure siete pik'a pëida na p'ek'au eujã jõmaade. ⁷ Ma Oveja Chak'e wãji ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'ait'a mãik'aapa mãgí jua juaraareepa ataji ma joip'aruk'a bi pirat'ida. ⁸ Mãga ook'ãri, ma ne-inaa chok'ai biirã k'ĩmari weda mãik'aapa ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro weda bedabaidachida iru k'ĩrapite. Ma chonaa chaachaa iru baji arpa mãik'aapa p'arat'u nēedee ooda. Ma p'arat'u chaa ipuru baji ne-inaa bajũbak'a t'ũa bipa. Mãgí jara k'inia bi Cristodeerãpa it'aa t'ĩpata. ⁹ Mãga nide ma bedabaidap'edaarã jõmaarãpa k'ari chiwidi k'arijida:

—Piata ma joip'aruk'a bi atai mãik'aapa ma tauchaada ogat'aai, eperãarãpa pi peet'aadap'edaa perã.

Pichi waa mãgá bat'ada k'aurepa eperãarã uchiapiji p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

Mãgá Tachi Ak'õre-it'ee neto pik'a ataji eperãarã k'ĩra t'ãdoo nãgee chaadepema: èreerã, pedee, p'uuru, eujã, mãgee chaadepema.

10 Pia āra Tachi Ak'ōre jua ek'ari biji p'aareerāk'a irumaa it'aa t'īpataadamerā. Ichiaba pia āra reyrāk'a papiit'ee na p'ek'au eujādepemaarā ak'īpataadamerā.' (Ēx 19.6)

11 Māpai mia unuji ma rey su-ak'i beepari, ma ne-inaa chok'ai bi k'īmari māik'aapa ma chonaarā poro waibiara angeleerāpa wap'ira ata p'ani. Audú chok'ara paraaji; tachia p'oyaa juasiada-e. 12 Māirāpa otau apai pik'a bide golpe pedeejida:

—Oveja Chak'e peedap'edaa; irumaapaita jaradaipia bi:

Jōmaweda pi jua ek'ari p'anapata, nejōmaata péré perā.

Pi k'īra wāreera bi; jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bapari; jōmaarā k'āyaara juataura bapari; jōmaarā k'āyaara waibiara bi.

Mapa pīmaa it'aa t'īpata, awaraarāmaa it'aa t'īdai k'āyaara.

13 Māpai mia ūriji jōma ne-inaa chok'ai p'anīrā it'aripema, na p'ek'au eujādepema, na p'ek'au eujā ek'aripema māik'aapa p'usadepema; ne-inaa jōmaweda Tachi Ak'ōrepa ooda. Māirāpa māgajida:

—Rey su-ak'i beeparide su-ak'i bimaa māik'aapa Oveja Chak'emaa jōmaarāpa ichita it'aa t'īdaipia bi māik'aapa ichita jaradaipia bi parā jōmaarā k'āyaara waibiara bi, ne-inaa jōmaweda parā jua ek'ari bapari perā.

14 Māga jaradak'āri, ma ne-inaa chok'ai bi k'īmariirāpa p'anaujida:

—¡Amén!

Ma awara ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro waya bedabaidachida ma su-ak'i bi k'irapite m̄aik'aapa Oveja Chak'e k'irapite.

6

K'ãata jara k'inia bi ma tauchaada siete

¹ T'ēepai mia unuji ma Oveja Chak'epa ogat'aaru chi naapiara tauchaada, ma tauchaada siete joip'aruk'a bide k'ara bada. M̄aga nide ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepema abaapa pa jĩwaaparik'a pedeeji:

—Chepáde aji.

² Mia ak'ik'ãri, unuji caballo t'orroo. Ai ĩri su-ak'i badapa ichi juade ematrĩma ateeji. Angelpa teeji chõo p'oyaapataarã poro jĩra irumaa, wãmerã na p'ek'au eujádee jura p'oyaade. Wãji.

³ M̄apai ma Oveja Chak'epa araarepema tauchaada ogat'aaji. M̄aga ook'ãri, mia ũriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepemapa jararu:

—Chéji.

⁴ Ak'ik'ãri, unuji caballo p'oree. Ai ĩri su-ak'i bĩmaa Tachi Ak'õrepa espada choma teeji m̄aik'aapa m̄agí juade biji na p'ek'au eujádepemaarã jõmaweda, m̄agí k'aurepa waa eperãarã k'ãiwee p'ananaadamerã. Maperã eperãarãpa chĩara pee para beejĩ.

⁵ M̄apai ma Oveja Chak'epa omé eerepema tauchaada ogat'aak'ãri, mia ũriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepemapa auk'a jararu:

—Chéji.

Ak'ik'ãri, unuji caballo p'ãimaa. Ai ñri su-ak'i bîpa net'aa chaapari iru baji ichi juade. ⁶ Mãpai nãgí pedee uchiaji ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmari t'ãideepa:

—Jarra óoji trigo kilo apai t'erabaidamerã ewari aba mimiada pari; maa-e pirã cebada kilo õpeepai t'erabaidamerã ewari aba mimiada pari. Mamída olivo mãik'aapa uva t'õbaináaji, aceite paraamerã mãik'aapa vino paraamerã.

⁷ Mãpai ma Oveja Chak'epa õpee eerepema tauchaada ogat'aak'ãri, mia ùriji awaraa ma ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepemapa jararu:

—Chéji.

⁸ Ak'ik'ãri, unuji caballo k'uarak'uaraa bi. Ai ñri su-ak'i bada Piuda apachida. Mãgí t'ëe cheda Piudaarã P'anapatamã apachida. Mãgírã juade Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujãdepemaarã k'ĩmariidepema chaa aba bîji, ma eperãarã piudamerã jura chõo jõnîpa, jarra oo jõnîpa, k'ayaapa mãik'aapa ne-animal k'achia beerãpa.

⁹ Mãpai ma Oveja Chak'epa k'ĩmari eerepema tauchaada ogat'aak'ãri, mia unuji altar bainí bi mãik'aapa ai ek'ari unuji jai-idaadap'edaarã jau-reerã. Ijãadak'aa beerãpa ma eperãarã peejida, Cristode ijãapatap'edaa perã mãik'aapa iru ùraa jara-teedap'edaa perã. ¹⁰ Mãirãpa otau apai pik'a bide golpe pedeejida:

—Tachi Waibia, pia nejõmaata k'awapari. Pi k'achia wëe bapari mãik'aapa ichita oopari pia jara bik'a. ¿Sãapai ak'iit'eema eujãdepemaarãpa oopata jarait'ee pia wa k'achia? ¿Sãapai tai peedap'edaarã miapiit'eema? ajida.

¹¹ Māgīrā chaachaa Tachi Ak'ōrepa p'aru teesoo t'oroo bi teeji. Māpai jaraji āchimaā taarāpai īidamerā māik'aapa nīdamerā āchi īpemaarā, chi Cristopa oopi bik'a oopataarā Tachi Ak'ōrepa awara bīda ma-it'ee, auk'a piudamerā k'achia beerā juapa.

¹² Māpai ma Oveja Chak'epa joisomaa eerepema tauchaada ogat'aak'āri, unuji na p'ek'au eujā golpe wēre nībi awērachaipa. Ak'ōrejīru k'īi pik'adachi. P'āi-maa baji p'aru cabra k'aradee oodak'a; māgee p'aru jīpata chi-iadak'āri. Ma awara atane p'oreedachi tachi waak'a. ¹³ Lucero pajādeepa jurruk'oodachida na eujāde, higojō chik'aa jurrupatak'a higuera bīrīdeepa nāumia p'uak'āri. ¹⁴ Pajā pīrat'idaji joip'aru pīrat'ipatak'a. Māpai wēpadachi. Ma awara eera, isla ome āyaa wājida ma badamāiipa. ¹⁵ Māga unudak'āri, na p'ek'au eujādepema reyrā, eperāarā poro waibiarā, soldaorā poro waibiarā, p'arat'ara beerā, juataura beerā, esclavoorā, esclavo-eerā; ma jōmaweda mirudachida māu te uriade māik'aapa eera jēra bi eujāde māu-idaa bimāi. ¹⁶ Mama p'anīde biajida eemaa māik'aapa māu-idaa bimaa:

—¡Tai īri baai chēti, rey su-ak'i beeparide su-ak'i bīpa māik'aapa Oveja Chak'epa tai ununaadamerā, tai jīripata perā miapidait'ee! ¹⁷ Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate paji. Apidaapa iru k'īrau chooda-e payada ajida.

7

*Ciento cuarenta y cuatro mil Israel pidaarā
Tachi Ak'ōrepa jirit'erada*

¹ Ma t'ēpai mia unuji angeleerã k'ĩmari; aba bainĩ bi norte eere; aba sur eere; aba ak'õrejĩru uchiapari eere; chi apema chi baaipari eere. Mãgiĩrãpa madepema nãu t'idik'a p'anajida p'uanaamerã eujã ĩri, p'usa ĩri wa pak'uru ĩri.

² Ichiaba unuji ángel awaraa ak'õrejĩru uchiapari eereepa uchua cheru. Mãgipa ne-inaa tauchaa bĩpari iru baji ichi juade. Ma ne-inaapa tauchaa bĩdak'ãri eperãarã ĩri, jara k'inia bi ma eperãarã Tachi Ak'õre ichita chok'ai baparideerã. Mãgĩ ángel golpe pedeeji apema k'ĩmariĩrãmaa; mãgĩ jirit'eradaarãmaa eujã mãik'aapa p'usa aripidamerã:

³ —Waide aripináati eujã, p'usa mãik'aapa pak'uru, waide taipa tauchaa bĩda-e perã Tachi Ak'õredeerã tau bĩĩride.

⁴ Mia ũriji jaradak'ãri jõmasaa eperãarã ĩri ma tauchaa bĩdap'edaa. Israel pidaarã ěreerãdepemaarã ciento cuarenta y cuatro mil paji.

⁵ Judá ěreerãdepema doce mil paji;

Rubén ěreerãdepema doce mil paji;

Gad ěreerãdepema doce mil paji;

⁶ Aser ěreerãdepema doce mil paji;

Neftalí ěreerãdepema doce mil paji;

Manasés ěreerãdepema doce mil paji;

⁷ Simeón ěreerãdepema doce mil paji;

Leví ěreerãdepema doce mil paji;

Isacar ěreerãdepema doce mil paji;

⁸ Zabulón ěreerãdepema doce mil paji;

José ěreerãdepema doce mil paji

mãik'aapa Benjamín ěreerãdepema doce mil paji.

*Eperāarā chok'ara p'aru t'orroo jĩ
p'anadap'edaa*

⁹ Ma t'ēpai unuji eperāarā audú chok'ara nāgí chaadepema: eujā, ēreerā, p'uuru, pedee; māgí chaadepema. Bainĩ p'anajida ma rey su-ak'i beepari k'īrapite māik'aapa ma Oveja Chak'e k'īrapite. Apidaapa āra p'oyaa juasiada-e, audú chok'ara p'anadap'edaa perā. P'aru t'orroo jĩ p'anapachida māik'aapa palma k'iru atepachida āchi juade ak'ipidait'ee o-īa p'ani. ¹⁰ Jōmaarāpa golpe pedeejida:

—Tachi Ak'ōre, ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bīpa māik'aapa Oveja Chak'epa eperāarā o k'achiadeepa k'aripa atajida atuanaadamerā.

¹¹ Angeleerā, chi wap'ira atadap'edaa ma rey su-ak'i beepari, ma chonaarā poro waibiārā māik'aapa ma ne-inaa chok'ai bi k'īmari; māgí angeleerā bedabaidachida tau bīri te jāde t'ōbairutamaa ma rey su-ak'i beepari k'īrapite māik'aapa it'aa t'īpachida Tachi Ak'ōremaa.

¹² Māgapachida:

—¡Amén! apachida. Jōmaarāpa it'aa t'īdaipia bi Tachi Ak'ōremaa māik'aapa jaradaipia bi: “Pĩ jōmaarā k'āyaara waibiāra bapari; jōmaarā k'āyaara k'īsia k'awaara bapari; jōmaarā k'āyaara t'āri piara; jōmaarā k'āyaara ju-ataura; jōmaweda pi jua ek'ari p'anapata. Māga ichita jaradait'ee, jō-ee. ¡Amén!”

¹³ Māpai ma chonaarā poro waibiārādepema abaapa mīmaa iidiji:

—¿K'áirãma na p'aru t'orroo jĩ p'ani?
¿Sãmãik'aapa chejidama? aji.

14 Mia p'anauji:

—Piata k'awa bida aji, mi k'ãyaara.

Irua mãgaji:

—Ãchi jai-idaadak'ãri, uchijida audú miapi iru p'anadap'edaarã juadeepa. P'aru t'orroo jĩ p'ani, ãchi p'aru t'õdap'edaa perã ma Oveja Chak'e waade. Mãgapi ãchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wẽpajida.

15 'Maperãpi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari k'ĩrapite bainĩ p'ani.

Ãstaawa, p'ãrik'ua pida ãchia oopata Tachi Ak'õrepa oopi bik'a ichi it'aripema te waibiade.

Ma rey su-ak'i beeparide su-ak'i bipa ãra ichita ak'i bapariit'ee, ichita ãra ome bapariit'ee perã.

16 Waa jarra ooda-e pait'ee mãik'aapa waa opisiada-e pait'ee.

Ichiaba ak'õrejĩrupa waa paada-e pait'ee mãik'aapa waa wãsiapa jia cheda-e pait'ee.'

(Is 49.10)

17 Mãga pait'ee ma Oveja Chak'e, rey su-ak'i beepari k'ĩrapite bainĩ bipa, ãra pia ak'i bapariit'ee perã.

Ãramaa ak'ipiiit'ee pania poatri uchia bimãi, mãgĩ pania todak'ãri, ichita p'anapataadamerã iru ome.

Ma awara Tachi Ak'õre ãra ome bapariit'ee perã, waa t'ãri p'ua p'anadak'aa pait'ee.

8

Seis eerepema tauchaada ogat'aada

¹ Oveja Chak'epa ma seis eerepema tauchaada ogat'aak'āri, it'aripemaarā jōmaweda k'īuu nībeeji. Māgá p'aneejida perá hora esa-auk'a. ² Ma t'ēepai mia unuji angeleerā siete, iru k'īrapite bainī p'anapataarā. Māgí chaa trompeta āchi chaachaa jitajida. ³ Māpai ángel awaraa cheji māik'aapa bainī beeji altar k'ait'a. Ichi juade k'uuruk'a bi nēedee ooda iru baji. Aīde ne-inaa t'ūa bapari paapachida Tachi Ak'ōre-it'ee. Awaraapa irumaa ne-inaa t'ūa bapari waibia teeji, p'oiramerā Cristodeerā it'aa t'īpata ome māik'aapa bīmerā ma altar īri Tachi Ak'ōre-it'ee. Māgí biji altar nēedee ooda īri; ma altar rey su-ak'i beepari k'īrapite bainī bi. ⁴ Ma ne-inaa t'ūa bapari paak'āri, chi nari Cristodeerā it'aa t'īpata ome ma ángel juadeepa it'aa wāji Tachi Ak'ōre baparimāi. ⁵ Māpai ma angelpa t'īpītau atap'eda altardeepa, ma k'uuruk'a bi ipurut'aaji. Māpai bat'at'aaji na p'ek'au eujādee. Māga oo bīde mia ūriji pa jīwaa nībi pedee ome. Ichiaba unuji pa tau p'orep'orepari māik'aapa na p'ek'au eujā wēre nībi awērachaipa.

Angeleerāpa trompeta chaadap'edaa

⁶ Māpai ma angeleerā sieteerāpa trompeta iru p'ani āchi juade ewaa jirajida chaadait'ee.

⁷ Chi naapiara angelpa ichi trompeta chaak'āri, angeleerāpa hielo k'oi tauk'a bat'ajida na p'ek'au eujādee. Ma hielo p'aira baji t'īpītau ome māik'aapa waa ome. Perá eujā esajīak'a paadachi. Ichiaba

pak'uru õpeedepema chaa aba mãik'aapa p'ũajara jõmaweda paadachi.

⁸ Araarepema angelpa ichi trompeta chaak'ãri, mãu choma t'ipitau ome urua nĩbi bat'ajida p'usa jãdee. Mãpai perá p'usa jã esajĩak'a waa padachi.

⁹ Ma awara p'usadepema ne-inaa chok'ai bi õpeedepema chaa aba piudachida. Ichiaba barco p'usade wã nipadap'edaa, mãgí õpeedepema chaa aba jõdachida.

¹⁰ Ma omé eerepema angelpa ichi trompeta chaak'ãri, lucero choma t'ipitau ome urua nĩbi pajãdeepa baaidachi na eujãdepema to mãik'aapa pania poatri uchiapata ĩri; ma õpeedepema chaa aba ĩri. ¹¹ Mãgí t'ijarapata Lucero Asia. Mãgí baaik'ãri, to mãik'aapa pania poatri uchiapata õpeedepema chaa aba ĩri, pania asia ũu beeji. Eperãarãpa ma pania todak'ãri, chok'ara piujida.

¹² Ma õpee eerepema angelpa ichi trompeta chaak'ãri, ak'õrejĩru, atane, lucero ãridachida. Perá ak'õrejĩru k'ĩra esajĩak'a k'ĩidachi. Perá atane k'ĩra esajĩak'a auk'a k'ĩidachi. Ichiaba perá lucero esa- auk'a k'ĩidachida. Mapa ãstaawa hora õpeedepema chaa aba ak'õrejĩru jẽra-e paji. Ichiaba p'ãrik'ua hora õpeedepema chaa aba atane lucero ome ĩdaada-e paji.

¹³ Mãpai mia unuji nejĩpi pajãde it'í wãabai ni. Ũriji ma nejĩpipa golpe pedeeru:

—¡Aai, eperãarã at'ãri eujãde p'ani audú chupiria jõnadait'eeda aji, apema angeleerã õpeerãpa ãchi trompeta chaadak'ãri!

9

K'ĩmari eerepema trompeta chaada

¹ Māpai ma k'ĩmari eerepema angelpa ichi trompeta chaak'āri, mia unuji lucerok'a pajādeepa baai cheda na eujāde. Māgipa llave jitaji ewait'ee arii uria bi, chi t'ai jīa nībada perā. Ma uria audú nāpia baji. ² Ma uria t'ai ewak'āri, narira uchua nībeeji, nari waibia uchiaparik'a t'ipitau waibiadeepa. Ma nari k'aurepa p'āriudachi. Ak'ōrejīru māik'aapa pajā perá unu-e paji nari jīrak'awaa nībipa. ³ Ma nari ome netuaraarā sisi k'ap'iak'a uchiadachida māik'aapa wāichoo chejida na p'ek'au eujādee. Eujāde pa wādak'āri, mia unuji ne-inaa Tachi Ak'ōrepa māirāmaa bida; māgí ne-inaa tusōrepa iru bik'a eperāarā k'aait'ee. ⁴ Tachi Ak'ōrepa māirāmaa jaraji p'ūajara apida; pak'uru jida ārinaadamerā. Jīp'a p'ua oodaipia bida aji, chi Tachi Ak'ōre tauchaa wēe beerā āchi tau bīride. ⁵ Mamīda jaraji eperāarā k'aa peenaadamerā. Jīp'a p'ua oodaipia bida aji, atane joisomaa wāyaaru misa. Māirāpa k'aada golpe p'ua nībaji tusōrepa k'aada p'ua nībaparik'a.

⁶ Māgá eperāarā k'aa jōnide, ma eperāarā audú piu k'inia p'anadait'ee. Mamīda piuda-e pait'ee.

⁷ Mia sisira unuji caballoorā uchiapatak'a jura chōode. Ne-inaa poro jīra nēedee oodak'a jī p'anajida āchi porode. Āchi k'īra eperā k'īrak'a beeji. ⁸ Āchi puda waree beeji; wēraarādek'a māik'aapa āchi k'ida león k'idak'a beeji. ⁹ Āchi t'ūade ne-inaa jī p'anajida armadura hierrodee oodak'a. Wāaichook'oodaidak'āri, āchi isia jīwaapachida

carro caballopa jidiupata jĩwaapatak'a, chok'ara uchiadak'ãri jura chõode. ¹⁰ ãchi trude ne-inaa awapari iru p'anajida, tusõreerãpa iru p'anapatak'a. Mãgipa eperãarã k'aadait'ee atane joisomaa wãyaaru misa. ¹¹ ãchi rey Satanapa ãra chok'apari. Ichi ma uria nãpia bi jĩapari. Hebreo pedeede ichi t'ĩjarapata Abadón; griego pedeede Apolión; jara k'inia bi Eperãarã Peepari.

¹² Ma naapiara ne-inaa k'achiara wãyaaji. Ne-inaa k'achiara omé at'ãri falta bi.

Joisomaa eerepema trompeta chaada

¹³ Mãpai ma joisomaa eerepema angelpa ichi trompeta chaak'ãri, mia pedee ũriji altar nēedee oodadeepa. Ma altar Tachi Ak'õre k'ĩrapite bainĩ baji. Ma altar ãuk'idaa k'ĩmariide cacho paraa. Madeepa ma pedee uchía baji. ¹⁴ Jaraji ma angelpa trompeta iru badamaa:

—K'ena peiji angeleerã k'ĩmari Éufrates to ide jĩa paraa p'ani.

¹⁵ Mãgí angeleerã k'ena pëik'ãri, uchíajida peenadait'ee na p'ek'au eujãdepemaarã õpeedepema chaa aba. Ai naaweda jĩa paraa p'anajida ni p'ani misa año, atane, ewari mãik'aapa hora Tachi Ak'õrepa awara bidamaa paru misa. ¹⁶ Mia ũriji jaradak'ãri jõmasaa soldaorã p'e atadap'edaa caballok'a bi ĩri wãdamerã ãchi ome. Audú chok'ara; doscientos millones paji.

¹⁷ Ma caballok'a bi mãik'aapa mãgí ĩri wãdap'edaarã mia unuji k'ãimok'araa pik'a bide. ãchi t'ũade armadura jĩ p'anajida. Ma armadura p'oree baji, t'ipitauk'a. Ichiaba p'ãp'ãraa baji

mãu pi-ia jacintok'a. Ichiaba k'uaraa baji mãu azufrek'a. Ma caballoorãk'a beeda poro león porok'a beejí. Mãirã it'aideepa uchijai t'ipítai, nari mãik'aapa azufre p'ora. ¹⁸ Ma ne-inaa k'achia õpeepa; t'ipítaupa, naripa mãik'aapa azufrepa na p'ek'au eujãdepemaarã õpeedepema chaa aba piuji. ¹⁹ Ma caballoorãk'a beerãpa eperãarã mágá p'oyaa jida ãchi it'aipa mãik'aapa ãchi trupa, ãchi tru taama porok'a beeda perã. Mãgipa auk'a eperãarã p'ua oopachida.

²⁰ Mágá eperãarã chok'ara piujida mĩda ma k'achiapa, chi waide peeda-e p'anadap'edaarãpa ãchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'iniada-e paji. It'aa t'ĩ amaa k'iniadak'aa paji netuaraarãmaa. Ichiaba it'aa t'ĩ amaa k'iniadak'aa paji ãchia ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite; ne-inaa nēedee ooda, p'arat'adee ooda, broncedee ooda, mãudee ooda, pak'urudee ooda. Mãgí k'ĩrapite it'aa t'ĩ k'inia p'anapachida mãgee ne-inaa p'oyaa ak'ik'aa mĩda, p'oyaa ũrik'aa mĩda mãik'aapa p'oyaa t'iak'aa mĩda. ²¹ Ichiaba awaraarã pee amaa k'iniadak'aa paji. Jaipanaarãpa oopatak'a oo amaa k'iniadak'aa paji. P'ek'au oo amaa k'iniadak'aa paji mãik'aapa nechia amaa k'iniadak'aa paji.

10

Joip'aruk'a bi pirat'ida k'aipee

¹ Mãpai mia unuji angeleerã poro waibia awaraa. Mãgí it'ariipa cheji jĩarara pirat'i nĩbide. Euma paraa baji ichi poro ĩri. Chi k'ĩra urua baji ak'õrejĩruk'a mãik'aapa chi jĩru t'ipítai urua nĩbik'a baji. ² Ichi juade iru baji joip'aruk'a

pirat'ida k'aipée. Māgí ewat'i baji. Ma angeleerã poro waibia na eujãde bainĩ ba chek'ãri, chi jĩru juaraarepema biji p'usa ĩri. Jõdee chi jĩru juabi eerepema biji eujã ĩri. ³ Golpe biaji león biaparik'a. Māgá biak'ãri, pa siete jĩwaa nĩbeeji pedee ome. Māgá iru biak'ãri, papa p'anauji. ⁴ Mia mīga ũrik'ãri, ma pedee p'ãit'ee paji. Mamĩda it'ariipa pedee ũriji:

—Apidaamaa jaranáaji pia ũrida māik'aapa ma pedee apida p'ánáaji.

⁵ Māpai ma ángel bainĩ bada p'usa ĩri māik'aapa eujã ĩri ichi jua juaraarepema iaji pajāmaa. Ooji eperāarāpa oopatak'a ne-inaa juraadak'ãri Tachi Ak'õre k'ĩrapite, awaraarāpa ijāadamerã wāarata jara bi. ⁶ Māpai ma angelpa ne-inaa jaraji Tachi Ak'õre ichita chok'ai bapari k'ĩrapite. Iruata ooji pajã māik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi; na eujã māik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi; p'usa māik'aapa ne-inaa jõma aide nĩbi. Iru k'ĩrapite ma angelpa mājaji:

—¡Taarã-ee Tachi Waibiapa k'achia beerã jõpiit'eeda! aji.

⁷ Angeleerã seis eerepemapa ichi trompeta chaak'ãri, aupait'ee Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bada eperāarã-it'ee. Jõmaarāmaa mīga k'awapi-e paji. Ichi mimiapataarāmaa; ichi pedee jarapataarāmaa aupaita k'awapiji ichia k'ĩsia iru bada.

⁸ Māpai ma naaweda it'ariipa pedee badapa waya mimaa ne-inaa jaraji:

—Atanáji ma joip'aruk'a pirat'ida k'aipée ewat'i bi, jãma bainĩ bi p'usa ĩri māik'aapa eujã ĩri iru bi ichi juade.

⁹ Aramãgá mi wãji ma angelmaa ma joip'aruk'a bi iidide. Ichia p'anauji:

—Jitáji mãik'aapa k'ot'áaji. Pichi it'aide k'ũ-ũa bait'ee mielek'a. Mamĩda pichi bimaa pak'ãri, asia bait'ee.

¹⁰ Irua jaradak'a mia ma joip'aruk'a bi atanaji mãik'aapa k'o pëiji. Wãara, michi it'aide k'ũ-ũa bajì. Mamĩda mit'aap'eda, michi bide pak'ãri, mi t'ãri urati nĩbeeji. ¹¹ Mãpai mimaa mãgaji:

'Pia waya jaraipia bi Tachi Ak'õrepa jarapi bik'a. Jaraipia bida aji, irua ooit'ee bi p'uuru pi-daarã chok'ara ome, eujãdepemaarã chok'ara ome, pedee chok'ara awara-awaraa pedeepataarã ome mãik'aapa reyrã chok'ara ome.

11

Tachi Ak'õrepa eperãarã omé pëida ichi pedee jaranadamerã

¹ Mãpai pak'uru sĩautaa mimaa teeji, mãgipa ne-inaa chaamerã. Mãgaji:

—Wãji chaade Tachi Ak'õre te waibia chi altar ome. Ma awara ai tede it'aa t'ĩpataarã juasíaji.

² Mamĩda chaanáaji ma te ãtaude t'iak'au bimãì, mãgimãì Tachi Ak'õrepa awara bida perã ijãadak'aa beerã-it'ee. Atane cuarenta y dos wãyaaru misa, mãgĩrãpa ãchi jua ek'ari iru p'anadait'ee Tachi Ak'õrepa p'uuru jirit'erada ichi-it'ee.

³ Mãpai Tachi Ak'õrepa mãgaji:

—Mia omé pëiit'eeda aji, chi-iapata p'aru jĩ p'anik'a p'anì. Mãĩrãpa jaradait'ee mia jarapi bik'a, ma k'ãima mil doscientos sesenta wãyaaru misa.

4 Māgīrā omé olivo bīrik'a p'ani māik'aapa lámpara bipatak'a p'ani; Tachi Waibia, chi na p'ek'au eujā ooda k'īrapite p'ani. 5 Apidaapa ma omé jiriruta pirā miapidait'ee, t'ipitau uchía bī āchi it'aideepa paapeeit'ee āra k'īra unuamaa iru p'anapataarā. Māgá piudait'ee jōmaweda āra miapi k'inia p'anīrā. 6 Tachi Ak'ōrepa ne-inaa k'īra t'ādoō āramaa oopiji. Mapa ārapa pajā jīa pik'adai k'oi chenaamerā, Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a jara p'ani misa. Ma awara ārapa k'iniadak'āri, pania tachi waa papidai māik'aapa eperāarā miapidai.

7 Mamīda jara aupadak'āri jōmaweda Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru bada jarapiit'ee āramaa, nemīsia uchīait'ee ma uria nāpia bīdeepa māik'aapa āra ome chōo jirīit'ee. Māgīpa āra p'oyaa'it'ee māik'aapa peek'ooit'ee. 8 Āra k'ap'ia piuda calle jāde baip'aneedait'ee p'uuru waibia Jerusalende; āchi waibia kurusode peedap'edaa p'uurude. Māgí p'uuru ichiaba Sodoma maa-e pirā Egipto apata. 9 Mama p'aneedait'ee k'āima ōpee ap'eda esa-auk'a. Mama p'anide eperāarā eujā k'īra t'ādoodepema, p'uurudepema, pedee k'īra t'ādoō pedeepataarā māik'aapa ēreerā k'īra t'ādoorāpa āra k'ap'ia piuda ak'idait'ee māik'aapa jaradait'ee āra ianaadamerā. 10 Na p'ek'au eujādepemaarāpa āra piuda ūridak'āri, o-īa p'aneedait'ee māik'aapa regalo tee para bait'ee o-īapa, ma Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā omeerāpa āra miapidap'edaa perā.

11 Mamīda k'āima ōpee ap'eda esa-auk'a wāyaap'eda, Tachi Ak'ōrepa ma omé chok'ai p'anapiji. Māgá āra p'irabaidachida. Jōmaweda

māga unudak'āri, p'eradachida. ¹² Māpai ma omé ũrijida it'ariipa golpe pedeeru:

—¡it'aa chéti!

Aramāgá it'aa wājida jīrarade, āra k'īra unuamaa iru p'anadap'edaarā taide. ¹³ Aramata awērachai golpe wēre nībeeji. Ma p'uuru pidaarā diezdepema chaa aba jōdachi; māgá eperāarā siete mil k'iniidachida. Chi p'aneedap'edaarā p'erarutapa āchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'inia p'aneejida. Mapa jarajida Tachi Ak'ōre it'ari baparimaa, iruta wāara jōmaarā k'āyaara waibiara bi.

¹⁴ Ma ne-inaa k'achia aba eerepema aupaji. Mamīda omé eerepema taarā-e pait'ee.

Trompeta seis eerepema chaada

¹⁵ Māpai ángel seis eerepemapa ichi trompeta chaak'āri, it'ariipa mia golpe pedee ũriji. Chok'araarāpa jara p'anajida:

—'frá wāara na p'ek'au eujādepemaarā Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'ani māik'aapa Tachi Waibia Jesucristo jua ek'ari p'ani. Tachi Ak'ōre ichita jōmaarā rey bapariit'ee.' (*Ex 15.18; Dn 2.44*)

¹⁶ Māpai ma chonaarā poro waibiarā veinticuatro su-ak'i p'ani āchi rey su-ak'i beeparide Tachi Ak'ōre k'īrapite bedabaidachida irumaa it'aa t'īdait'ee. ¹⁷ Māgapachida:

—Tachi Ak'ōre Waibia, pīta ichita bapari māik'aapa ichita bapachi. Gracias jara p'ani pīmaa.

¡Pīta jōmaarā k'āyaara waibiara bairā, jōmaarā rey paru!

18 Na p'ek'au eujãdepema p'uuru pidaarã t'ãri k'achia p'anapachida pi ome.

Írá jōdee, pi k'írau bait'ee ãra ome.

Írapí pia ak'it'ee piudap'edaarãpa oopatap'edaa mãik'aapa jarait'ee pia wa k'achia pi k'írapite.

Írá teeit'ee ne-inaa pia jōmaweda pia k'íisia iru bidepema teeit'ee pi mimiapataarãmaa, chi pi pedee jarapatap'edaarãmaa; pichideerã jōmaarãmaa mãik'aapa pi waaweepataarã jōmaarãmaa, ek'ariara beerãmaa, waibiara beerãmaa paara.

Ichiaba írapí eujãde ne-inaa k'achia oopatap'edaarãmaa pia k'achia ooit'ee.

Juanpa Tachi Ak'õre it'aripema te waibiade unuda

19 Māpai Tachi Ak'õre it'aripema te waibi ewadachi mãik'aapa ma edajãde mia unuji baaltek'a bi Tachi Ak'õrepa ũraa Moisemaa p'ãpida ome. Mãga nide pa tau p'orep'orepari unuji mãik'aapa pa jīwaa nībaji. Ichiaba paraaji awērachai mãik'aapa hielō k'oi tauk'a baaiji.

12

Juanpa wēra je ome unuda

1 Māpai mia ne-inaa awaraa waide unuk'aa pada unuji. Pajãde unuji wēra ak'õrejīru urua nībik'a jī bi. Bainī baji atane íri. Poro jīra lucero docedee ooda jī baji. 2 Māgí wēra biak'oo baji. Bi p'ira baji chi warra ewaa t'oit'ee bada perã. Mapa bia nībaji.

3 Māpai ne-inaa awaraa waide unuk'aa pada padachi pajãde. Unuji je choma. P'oree baji

māik'aapa poro siete iru baji. Ma chaachaa poro jīra jī baji. Ichiaba cacho diez iru baji. ⁴ Māgí jepa ichi tru wirawiraarupa pajāde nībi lucero perá esa-auk'a baaipiji eujādee. Māgí bainī banaji ma wēra k'īrapite māik'aapa nimaa beeji iru warra t'omerā, ma warra chai k'o atapēiit'ee pada perā. ⁵ Māpai ma wērapa imik'īra warra t'oji. Ma war-rapa reyk'a na eujādepemaarā ichi jua ek'ari iru bapariit'ee. Reypa tuma hierrodee juade iru bīpa ooparik'a, māga pik'a irua ooit'ee. Māgí je choma mama baji mīda, ma warra chai p'oyaa k'o-e paji, Tachi Ak'ōrepa āyaa atepida perā ichi baparimaa ichi rey su-ak'i beeparide. ⁶ Jōdee ma wēra miru-dachi eperāarā mak'īara wēe jēra bīmaa; Tachi Ak'ōrepa k'īsia iru badamaa. Mama angeleerāpa nek'opijida māik'aapa pia ak'ī p'anajida k'āima mil doscientos sesenta.

⁷ Māpai it'ari jura paraaji. Angeleerā poro waibia Miguel awaraa angeleerā ome chōo jirijida māgí je choma bi ome. Māpai jepa ichideerā p'e atap'eda, chōojida. ⁸ Mamīda ma je choma bi eerepemaarā chooda-e paji. Angeleerāpa āra it'ariipa jērek'oojida. ⁹ Māgá bat'at'aajida ma je choma bi na p'ek'au eujādee. Māgí je choma chonaarāwedapema taama; Netuara Poro Waibia maa-e pirā Satanás apata. Māgípata na p'ek'au eujādepemaarā k'ūrapari. Māgí bat'at'aajida na p'ek'au eujādee ichideerā ome.

¹⁰ Māpai mia ūriji Tachi Ak'ōredeerā it'ariipa golpe pedee p'ani:

—īrapī Tachi Ak'ōrepa k'achia p'oyaaaji māik'aapa aupaji tachi o k'achiadeepa

k'aripa atada atuanaadamerã.
 ƒrapĩ jõmaarã rey beeji mãik'aapa ichia pëida,
 Cristo jua ek'ari jõmaweda p'aneejida.
 Mãga bi jëret'aadap'edaa perã ma imiateeparipa
 tachi ñpemaarã Cristo k'aurepa.
 Mãgí ñi-ee tachi imiateepachi Tachi Ak'õre
 k'ĩrapite.

11 Mamĩda tachi ñpemaarãpata iru
 p'oyaapachida Cristopa ichi waa bat'ada
 perã ãra pari.

Ichiaba iru p'oyaapachida Cristopa ooda
 eperãarã k'aripait'ee awaraarãmaa
 jaradap'edaa perã.

Eperãarãpa ãra peedait'ee pak'ãri,
 waaweedak'aa paji piudait'ee ma
 jaradap'edaa k'aurepa.

12 jO-ña p'anadáma angeleerã, it'ari p'anapata
 perã!

Mamĩda chupirĩa p'ani parã eujãde
 p'anapataarã mãik'aapa p'usade
 p'anapataarã Netuara Poro Waibia parã
 t'ãide bapari perã.

Ichi audú k'ĩrau bi k'awa bairã taarã-e Tachi
 Ak'õrepa jõpiit'ee irua ne-inaa k'achia
 oopari.

13 Mãgí je choma bĩpa k'awaa atak'ãri ichi
 na p'ek'au eujãde bi, ichi jëredap'edaamãi, ma
 wërapa warra t'oda jirĩmaa beeji. 14 Mamĩda
 Tachi Ak'õrepa nejĩpi tapĩa isiak'ara omé teeji ma
 wëramaa, mãgá ma je choma badamãiipa t'imí
 wãabaimerã ichia k'ĩsia iru badamaa; eperãarã
 mak'iara wë-ema. Mama nek'opidai mãik'aapa pia

ak'i p'anadai año õpee ap'eda esa-auk'a wãyaaru misa. ¹⁵ Mãga unuk'ãri, ma je choma bi it'aideepa pania jĩchooji to chomadarumaa, to chomaapa ma wëra to barree ateei jĩak'aapa. ¹⁶ Mamĩda eujãpa ma wëra k'aripaji. Ewadachi mãik'aapa ma to choma je choma bĩpa jĩchooda weedachi ai uriade. ¹⁷ Mãga unuk'ãri, ma je choma bi audupĩara k'ĩraudachi ma wëra ome. Mapa chõo jirinaji ma wëradeepa uchiadap'edaarã ome; chi na eujãde at'ãri nĩbĩrã ome. Mãirãpa oopata Tachi Ak'õre Ũraade jara bik'a mãik'aapa ijãapata Jesupa jarateeda ũraade. ¹⁸ Mãpai mãgĩ je choma bi bainĩ banaji p'usa ide.

13

Nemĩsia p'usa jãdeepa uchiada

¹ Mãpai mia unuji nemĩsia uchiaru p'usa jãdeepa. Mãgĩpa poro siete iru baji mãik'aapa cacho diez. Chi cacho chaa poro jĩra jĩ baji. Jõdee chi poro chaa t'ĩ p'ã baji. Tachi Ak'õre t'ĩ chok'ara made p'ã jëra baji, irua mãga unuk'ãri, k'ĩraudaimerã. Mãgã ma nemĩsiapa iru oo iru baji. ² Mãgĩ nemĩsia imamak'a baji. Mamĩda chi bĩri oso realdek'a baji. Chi it'ai león it'aik'a baji. Je choma bĩpa ma nemĩsia ichi jĩak'a papiji, mãgĩpa auk'a oomerã ma jepa ooparik'a mãik'aapa je choma bi jua ek'ari p'anĩrã auk'a iru bamerã ichi jua ek'ari. ³ Mãgĩ nemĩsia poro aba supeet'aa baji espadapa, mamĩda ichia jĩpat'aaji. Mapa na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaarãpa iru pia unupachida mãik'aapa irua oopi bik'a oo k'inia p'anapachida. ⁴ Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩdai k'ãyaara, je choma bĩmaa it'aa t'ĩpachida,

iru juapa ma nemĩsiapa ne-inaa k'ĩra t'ãdoo oopachi perã. Ma awara ma nemĩsiamaa paara it'aa t'ĩpachida. Mãgapachida:

—¿K'aita nãgí nemĩsiak'a bĩma? ¿K'aita chõoima iru ome?

⁵ Tachi Ak'õrepa ma nemĩsia ichiak'au biji ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoo oo wãmerã atane cuarenta y dos wãyaaru misa. Mãgĩpa pedee audua pedeepachi mãik'aapa ichi Tachi Ak'õreda a nipapachi. ⁶ Mãgá pedee k'achia jara wãpachi Tachi Ak'õre ãpĩte mãik'aapa ichideerã it'ari p'ani ãpĩte. ⁷ Ma awara Tachi Ak'õrepa mãgí ichiak'au bida perã, jura chõo beeji Cristodeerã, chi at'ãri na p'ek'au eujãde p'anadap'edaarã ome, ãra p'oyaarumaa. Ichiaba mãgá ichiak'au bida perã, mãgĩpa ichi jua ek'ari p'e wãji eperãarã èreerã chaadepema, p'uuru chaadepema, pedee chaadepema mãik'aapa eujã chaadepema. ⁸ Jõmaweda t'ĩ p'ã-ee p'anĩrã Oveja Chak'e peedap'edaapa Tachi Ak'õre ome ichita p'anapataadait'eerã t'ĩ p'ã jẽra bi librode it'ari, mãĩrãpa ma nemĩsiamaa it'aa t'ĩdait'ee, tachia Tachi Ak'õremaa it'aa t'ĩpatak'a. Mãga p'anadait'ee Tachi Ak'õrepa na eujã ooi naaweda, ai p'ãdade ãchi t'ĩ p'ã-ee p'anadap'edaa perã.

⁹ K'ĩri èesaa p'anátĩ ùridamerã mia jararu:

¹⁰ —Tachi Ak'õrepa k'ĩsia iru bi pirã ma nemĩsiapa parãdepema aba ãyaa ateemerã carcelde t'ĩ nĩbĩit'ee, mãga pait'ee.

Jõdee k'ĩsia iru bi pirã mãgĩpa parãdepema aba peemerã espadapa, mãga pait'ee.

Maperã Cristodeerã choodaipia bi ãchi ijãa p'anide mãik'aapa Cristode ijãapataadaipia bi, ma k'aurepa piuruta pijida.

Ne-animal k'achia eujãdeepa uchiada

¹¹ Ma t'ẽepai mia unuji awaraa ne-animal k'achia eujãdeepa uchiaru. Cacho omé iru baji Oveja Chak'epa iru baparik'a. Mamída pedeeepachi je choma pedeeeparik'a. ¹² Mãgipa nemĩsia k'ĩrapite ne-inaa k'ĩra t'ãdoo oopachi irua oo badak'a. Jaraji na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaarãmaa it'aa t'ĩpataadamerã ma nemĩsiamaa, chi poro aba supeedap'edaa jipada. ¹³ Ichiaba ne-inaa k'ĩra t'ãdoo oopachi eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Eperãarã taide t'ipitau paara baapiji pajãdeepa na eujãde. ¹⁴ Tachi Ak'õrepa ichiak'au bida perã, mãgee ne-inaa ooji. Mãgá ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa oo bipa nemĩsia k'ĩrapite, mãgipa na p'ek'au eujãde p'anadap'edaarã jõmaweda k'ũrat'aaji. Ma awara jaraji ãchia oodamerã mãgí nemĩsia espadapa supee p'anadap'edaa chok'ai padaida k'ĩrak'a. ¹⁵ Tachi Ak'õrepa mãgí ne-animal k'achia ichiak'au bida perã, ma nemĩsia k'ĩrak'a chok'ai pik'a beeji mãik'aapa pedeeji. Maap'eda ma k'ĩrak'a chok'ai pik'a padaidapa peepiji jõmaweda ichi waawee k'iniada-ee p'anadap'edaarã. ¹⁶ Ma awara mãgí ne-animal k'achia t'ẽe uchiadapa tauchaa bipiji jõmaarã eperãarã jua juaraarede mãik'aapa tau bĩiride. Ma tauchaa bijida ek'ariara beerãmaa, waibiara beerãmaa auk'a; p'arat'ara beerãmaa, chupiria beerãmaa auk'a; esclavo-eerãmaa, esclavoorãmaa auk'a. ¹⁷ Ma tauchaa wẽe apidaapa

ne-inaa neto atada-e pai m̄aik'aapa apidaapa ne-inaa neto p̄ida-e pai. Ma tauchaa ma nem̄isia t̄ĩ maa-e p̄ir̄ã ichi número paji.

¹⁸ K̄ĩs̄iat̄i m̄ia jararude. Chi k̄ĩsia k'awaa beer̄ãpa k'awaa atadai ma nem̄isia t̄ĩ, ichi número juasi-adak'ãri. Ma número eper̄ã número: seiscientos sesenta y seis.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil ijãapataarã Oveja Chak'e ome

¹ M̄ãpai m̄ia unuji ma Oveja Chak'e bain̄i b̄i Sión ee nok'ode. Ichi ome p'anajida ciento cuarenta y cuatro mil eper̄ãarã. Ichi t̄ĩ m̄aik'aapa chi Ak'õre t̄ĩ p'ã baji ãchi tau b̄ir̄ide. ² M̄ãpai it'ariipa ũriji ne-inaa to k'ida chaaree j̄iwaaparik'a maa-e p̄ir̄ã pa golpe j̄iwaaparik'a maa-e p̄ir̄ã arpa chaapataarã chok'araarãpa ãchi arpa chaa p'anik'a. ³ Ma eper̄ãarã Oveja Chak'e ome p'anadap'edaarãpa k'ari chiwidi k'ari p'anajida Tachi Ak'õre su-ak'ĩ beepari k'ĩrapite, ma ne-inaa chok'ai b̄i k'ĩmari k'ĩrapite m̄aik'aapa ma chonaarã poro waibiarã veinticuatro k'ĩrapite. Awaraarãpa m̄ãḡi k'ari p'oyaa k'arida-e paji. J̄ip'a ma ciento cuarenta y cuatro mil Cristopa na p'ek'au eujãdepemaarã o k'achiadeepa k'aripa atada, m̄ãir̄ãpapaita m̄ãḡi k'ari k'awajida. ⁴ M̄ãir̄ã w̄ëraarã ome k'ãida-e paji, ãchi p'anapata awara b̄idap'edaa perã Tachi Ak'õre-it'ee. Mapa ãchi w̄ãpata ma Oveja Chak'e w̄arumaa m̄aik'aapa oopata irua ooparik'a. Cristopa ãra na eujãdepemaarã o k'achiadeepa

k'aripa ataji, awaraarã k'ãyaara naapiara primisiak'a p'anadamerã Tachi Ak'õre-it'ee mãik'aapa ichi-it'ee. ⁵ ãchia maarepida seewa jaradak'aa paji, p'ek'au k'achia jõmaweda oo amaadap'edaa perã.

Ángel õpeerãpa jaradap'edaa

⁶ Mãpai mia unuji awaraa ángel it'ari wãabai ni. Mãgipa Tachi Ak'õrepa pedee pia jara pëida atee baji eperãarãpa irude ijãadamerã. Ma pedee ichita bapari, jõ-ee. Ma pedee atee baji jarade na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaarãmaa; ëreerã chaadepema, p'uuru chaadepema, pedee chaadepema mãik'aapa eujã chaadepema. ⁷ Golpe pedee pachi:

—Tachi Ak'õre waawee p'anapatáati mãik'aapa irumaa jarapatáati iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Ewari paji irua ak'imerã eperãarãpa oopata jarait'ee pia wa k'achia. It'aa t'ĩpatáati irumaa, iruata ooda perã pajã, na eujã p'usa ome mãik'aapa jõmaweda pania poatri uchua bimã.

⁸ Mãpai mia awaraa ángel unuji mǎgí uchiada t'ëe. Mǎgípa jaramaa baji:

—jJõdachi, jõdachipi p'uuru waibia Babilónia! Ma p'uuru k'aurepa eperãarã jõmaarãpa p'ek'au k'achia k'ĩra t'ãdoo oopachida. Eperãpa vino topi bik'a awaraamaa piudaimerã, mǎga pik'a ma p'uuru pidaarãpa p'ek'au k'achia k'ĩra t'ãdoo oopipachida awaraarãmaa.

⁹ Mãpai mia awaraa ángel unuji ma omé uchiadap'edaa t'ëe. Mǎgípata golpe pedeeji:

—Eperãarãpa ma nemĩsiamaa mãik'aapa mǎgí k'ĩrak'a bimaa it'aa t'ĩruta pirã mãik'aapa mǎgĩrã tauchaa bipiruta pirã ãchi tau biride wa juade,

10 Tachi Ak'õrepa ãchi k'achia ooit'ee. Mãgí eperãarãpa Tachi Ak'õre vinota todait'ee. Mãgí vino jara k'inia bi iru jĩp'a k'ĩrau bait'ee ãchi ome; chupiria k'awa-ee. Audú k'ĩrau bait'ee perã, ãchi miapiit'ee t'ipitau azufre ome audú wãsia bipa. Mãga ooit'ee ichi angeleerã pia beerã k'ĩrapite mãik'aapa ma Oveja Chak'e k'ĩrapite. 11 Irua mãgĩrã mãgá ñi-ee miapi bipa nari jĩrak'awaa nĩbait'ee ãstaawa, p'ãrik'ua pida. Tachi Ak'õrepa mãgĩrã mãgá miapi iru bait'ee, ãchia it'aa t'ĩpatap'edaa perã ma nemĩsiamaa ichi k'ĩrak'a bi ome mãik'aapa ichi t'ĩ tauchaa bĩpidap'edaa perã ãchi k'ap'iaide.

12 Mapa Tachi Ak'õredeerãpa choodaipia bi ãchia oo p'anide iru ũraade jara bik'a mãik'aapa ãchi Cristode ijãa p'anide.

13 Mãpai mia ũriji it'ariipa nãga pedeeru:

—P'ãji nãgí pedee: “T'ãri o-ĩa p'ani Tachi Waibiadeerã, chi namãik'aapa waa piudait'eerã k'achia beerã juapa.”

Mãpai Tachi Ak'õre Jaurepa mãgaji:

—Wãarapi. Mãirã piudak'ãri, waa mimiada-e pait'ee. Ma k'ãyaara k'ãiwee p'anadait'ee. Tachi Ak'õre o-ĩa bait'ee ãra ome, ãrapa ne-inaa pia oopatap'edaa perã Cristo k'ap'ia pari.

Angeleerãpa na p'ek'au eujãdepemaarã ewadap'edaa

14 Mãpai mia ak'ijji mãik'aapa unuji jĩarara t'orroo. Ai ñri su-ak'i baji Eperã Ak'õre Truadepema. Mãgipa poro jĩra nẽedee ooda jĩ baji. Ichi juade atee wãji nek'o esĩri jõree p'ewedee bi. 15 Mãpai unuji

awaraa ángel uchía bi Tachi Ak'õre baparimãiipa. Mãgipa golpe pedeeji ma jĩararade su-ak'i bĩmaa:

—Ara eperãarãpa net'atau waraa bi ewapatak'a nek'opa, mãga pik'a jã p'ek'au eujãdepema ijãapataarã p'e atãji. Ewari paji mãga oomerã.

¹⁶ Aramãgá ma jĩararade su-ak'i bĩpa ijãapataarã p'e ataji.

¹⁷ Maap'eda awaraa ángel uchíaji Tachi Ak'õre it'aripema te waibiadeepa. Mãgipa nek'o esiiri jõree p'ewedee bi ichiaba atee wãji ichi juade.

¹⁸ Mãga nide awaraa ángel uchíaji it'aripema altarmãiipa. Mãgí ma altardepema t'ipitau jĩapari paji. Mãgipa golpe pedeeji ma ángel nek'o esiiri jõree p'ewedee iru bĩmaa:

—Eperãarãpa uva waraa bi k'imi t'iap'epatak'a nek'opa, mãga pik'a jã p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã p'e atãji, ma-it'ee ewari pada perã.

¹⁹ Aramãgá ma nek'o iru badapa na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã p'e ataji uva p'e atapatak'a. Mãpai mimiapataarãpa uva p'e bĩpatak'a bõgo tapiade piart'idait'ee mãik'aapa chi ba atadait'ee, mãga pik'a ma angelpa ma ijãadak'aa beerã peek'ooji. ²⁰ P'uurude taawa mãga ook'ãri, ma piudap'edaarã waa wee nĩbeeji trescientos kilometros parumaa; chi nãpia caballo t'ũa it'ia aba parumaa.

15

Ne-inaa k'achia siete p'asait'ee bada

¹ Mãpai mia ne-inaa awara waide unuk'aa pada it'ari unuji. P'era pik'a beeji mãga unuk'ãri. Unuji

angeleerã siete. Ma chaachaa ne-inaa k'achia atee wãji p'asapiit'ee eperãarãmaa. Mãgí ne-inaa k'achia siete aupadak'ãri, Tachi Ak'õre k'ĩrau bada na p'ek'au eujãdepemaarã ome jõit'ee.

² Ichiaba unuji ne-inaa lago bëi-sãa pìk'a, vidriodee oodak'a, t'ipìtau ome p'oirada. Ai ik'aawa bainĩ p'anajida chi p'oyaadap'edaarãpa mãgí nemĩsia, ichi k'ĩrak'a mãik'aapa ichi t'ĩ maa-e pìrã número tauchaa bidaarã eperãarã k'ap'iade. Ma bainĩ p'anadap'edaarãpa arpa Tachi Ak'õrepa ãramaa teeda iru p'anajida. ³ K'arimaa p'anajida Tachi Ak'õre mimiapari Moisepa k'aridak'a mãik'aapa Oveja Chak'edeerãpa k'aripatak'a:

—Tachi Ak'õre Waibia, pia jõmaarã k'ãyaara ne-inaa piara oopari.

Pita jõmaarã eujãdepemaarã Rey.

Pia ne-inaa jõma pia k'ĩsia iru bi mãik'aapa ichita wãarata jarapari.

⁴ Tachi Waibia, ¿k'aipa pi waawee-e paima?

¿K'aipa pi t'ĩ t'o-e paima?

Pi aupai k'achia wëe bapari.

P'uuru pidaarã jõmaweda chedait'ee it'aa t'ĩde pi k'ĩrapite, pia pia oopari perã k'achia beerã miapik'ãri.

⁵ Ma t'ëepai unuji Tachi Ak'õre it'aripema te waibia ewa bi. Ma te edajãde unuji iru baparinã. Mãgimãi chonaarãwedapema Ak'õre te ne-edee ooda edupara bi cuarto jĩak'aa paji.

⁶ Mãpai unuji ma te waibiadeepa angeleerã siete uchua p'ani. Mãirã paji ne-inaa k'achia atee-ataarã p'asapidait'ee eperãarãmaa. P'aru linodee jĩ p'anajida. Ma p'aru maarepida t'ãu-ee baji.

Urua pik'a baji t'o-t'oo bada perã. Ne-inaa k'irride jĩpatak'a nēedee ooda nērabai jĩ p'anajida āchi t'ũade. ⁷ Māpai unuji ma Tachi Ak'õre ik'aawa p'ani ne-inaa chok'ai bi k'ĩmariidepema abaapa vaso nēedee ooda teeru ma angeleerã chaachaa. Ma vaso chaa ipuru baji Tachi Ak'õre k'ĩrau bĩpa. jĩru ichita baparipi! ⁸ Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bairã, ichi k'ĩra wãree uchia baji ichi baparimãiipa ma te ipururumaa. Maapai apida ma tede t'ĩudak'aa paji. Mãga baji ma angeleerã sieteerãpa ne-inaa k'achia atee p'ani jõruta misa.

16

Tachi Ak'õrepa k'achia ooda eperãarãmaa vaso wet'aada k'aurepa

¹ Māpai mia ũriji Tachi Ak'õre it'ari golpe pedeemaa bi. Ma pedee uchiaji ichi it'aripema te waibiadeepa. Mãgaji ma angeleerã sieteerãmaa:

—Wãti mãik'aapa eujã ĩri wet'áati ma vaso siete ipuru p'ani mi k'ĩrau bĩpa. Mãgã mia eujãdepemaarã miapiit'ee.

² Aramãgã ma naapiara ángel wãji mãik'aapa ichi vasode iru bada wet'aaji eujã ĩri. Māpai eperãarã jõmaweda ma nemĩsia k'ĩrak'a bĩmaa it'aa t'ĩpatap'edaarã mãik'aapa ichi tauchaa iru p'anapatap'edaarã k'ayaadachida ne-inaa k'achiapa aida-idaa bik'a. Mãgĩpa āchi audú mia p'aneepachida, p'ua nĩbada perã.

³ Māpai araarepema angelpa ichi vaso wet'aaji p'usa jãde. Māpai pania aide nĩbi eperã pi-uda waak'a padachi. Mapa ne-inaa chok'ai p'anadap'edaarã aide nĩbi jõmaweda piudachida.

⁴ Māpai ma omé eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji to bee ĩri māik'aapa pania poatri uchiapata ĩri. Ma pania jōmaweda tachi waa padachi.

⁵ Maap'eda ũriji ángel awara bida pania jĩamerã pedeemaa bi. Māgipa mǎgaji:

—Tachi Ak'õre, jōmaarã k'ãyaara pia ne-inaa piara oo bi.

Pi ichita bapari māik'aapa ichita bapachi.

⁶ Pia pia ooji mǎgá pania waa papik'ãri, jǎgí eperãarãpa pichideerã waa māik'aapa pi pedee jarapataarã waa bat'apidap'edaa perã, ãra pee atapëidak'ãri.

Maperãpi jǎgĩrãmaa waa topimaa bi.

Mǎgí todaipia bi jǎgeerãpa.

⁷ Ichiaba mia ũriji ángel pedee uchialtardeepa:

—Wāarapi, Tachi Ak'õre Waibia.

Pia pia oo bi, mǎga ook'ãri k'achia beerãmaa.

⁸ Māpai ma õpee eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji ak'õrejĩrumaa, ak'õrejĩrupa eperãarã paak'oomerã t'ipitaupa paaparik'a.

⁹ Mǎgá eperãarã jōmaweda mia p'aneepachida ma paada p'uapa. Mamĩda ãchia ne-inaa k'achia oopata oo amaa k'iniada-e paji māik'aapa Tachi Ak'õre waawee k'iniada-e paji. Ma k'ãyaara ik'achia jarapachida Tachi Ak'õremaa, irua ma k'achia ãchimaapëida perã.

¹⁰ Māpai ma k'ĩmari eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji mǎgí nemĩsia su-ak'i beepari ĩri. Māpai ma nemĩsia trua, na p'ek'au eujã jōmaweda p'ãriude beeji. Eperãarã aide p'anadap'edaarãpa ãchi k'ĩrame k'aak'oopachida, p'ua chooda-e

p'anadap'edaa perã. ¹¹ Mãgá mia p'anapachida mĩda, oo amaa k'iniada-e paji ãchia ne-inaa k'achia oopata. Ma k'ãyaara ik'achia jarapachida Tachi Ak'õre it'aripemamaa, ãchi p'ua jõnada k'aurepa mãik'aapa ãchi aida-idaa p'anadap'edaa k'aurepa.

¹² Mãpai ma joisomaa eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji Éufrates to waibia jãde p'oodaimerã. Mãgá reyrã ak'õrejĩru uchiapari eereepa jĩp'a chedai.

¹³ Mãpai mia unuji jaure k'achia beerã õpee, baso k'ĩrak'a bi. Mãgĩrã uchiajida je choma bi it'aideepa, nemĩsia it'aideepa mãik'aapa ma ne-animal k'achia; chi seewa jarapari it'aideepa.

¹⁴ Mãgĩ jaure k'achia beerã netuaraarã. Mãgĩrãpa oopachida ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Wãpachida na p'ek'au eujãdepema reyrãmaa mãik'aapa ũraapachida chip'edaiderã jura chõode Tachi Ak'õre Waibia ome iru ewari waibia ewate.

¹⁵ Mãpai Tachi Waibiaapa mãgaji:

—jŨrĩti! Parã atu bide mi cheit'ee nechiapari cheparik'a. Tachi Ak'õrepa k'ĩra jĩp'a nipapataarã pia ak'it'ee. Mãĩrã k'ĩra nejasiada-e pait'ee atu bide mi chek'ãri.

¹⁶ Ma reyrã jaure k'achia beerãpa ũraadap'edaa chip'edachida abamãi, hebreo pedeede t'ĩjarapachida *Armagedón*.

¹⁷ Mãpai ma seis eerepema angelpa ichi vaso wet'aaji. Mãga nide Tachi Ak'õre golpe pedee uchijaji ichi it'aripema te waibia deepa; ichi su-ak'i beeparideepa. Mãgaji:

—jJõdachida aji, mia k'ĩsia iru bada k'achia beerã miapiit'ee!

18 Māga jararude pa baaiji, pa jīwaa nībaji māik'aapa awērahaipa na p'ek'au eujā golpe wēret'aaji. Audú golpe wēreji. Eperāarā na eujāde p'aneedak'āriipa awērachai apida ma k'āyaara golpeera wēre-e paji. 19 Māgá golpe wērek'āri, chi p'uuru waibia t'oodachi t'ooma ōpeede. Apema p'uuru na p'ek'au eujāde p'ani jōdachida. Tachi Ak'ōrepa k'awaji ma p'uuru waibia Babilónia pidaarāpa oopatap'edaa. Audú k'īrau bada perā āchi ome, māgí p'uuru miapiji. 20 Ma awara ma wēre nībide jōmaweda isla ee ome wēpadachida. 21 Māga nide it'ariipa hielo k'oi tau tapia bik'a baai cheji eperāarā īri. Ma chaachaa cuarenta kilos waa paji. Māga bak'āri, eperāarāpa ik'achia jarajida Tachi Ak'ōremaa ma hielo tau tapia k'aurepa, audú golpe tee bada perā.

17

Tachi Ak'ōrepa wēra t'āri k'achia-idaa bi k'achia ooda

1 Ma angeleerā sieteerāpa vaso iru p'anadap'edaa, māirādepema aba mīmaa cheji māik'aapa māgaji:

—Chéji. Mia ak'īpiit'eeda aji, sāga Tachi Ak'ōrepa k'achia ooit'ee wēra jōmaarāpa k'awa p'ani. Māgí prostitutak'a bi su-ak'i baparík'api bi to k'ait'ak'ait'aa jēra bimāi. 2 Na p'ek'au eujādepema reyrāpa p'ek'au oopachida, araa padak'āri māgí wēra ome. Ma awara na p'ek'au eujādepemaarāpa ooi awaa p'anapachida ne-inaa k'achia k'īra t'ādoos ichia oodak'a.

³ Maap'eda ma k'aimok'araa pik'a bide Tachi Ak'õre Jaurepa unupida mĩmaa, ma angelpa mi ateeji eujã eperãarã mak'iara wẽe jẽra bidee. Mama bide unuji ma prostitutak'a bi su-ak'i bi nemĩsia p'oree bi ĩri. Mãgĩ nemĩsia k'ap'ia jõma ĩri Tachi Ak'õre t'ĩ p'ã jẽra baji, oo iru bait'ee. Mãgĩ nemĩsiapa poro siete mãik'aapa cacho diez iru baji. ⁴ Mãgĩ wẽrapa p'aru p'up'uchia p'oree ome jĩ baji. Ichiaba nẽe, mãu pi-ia mãik'aapa perla jĩ baji. Ichi juade iru baji copa nẽedee ooda. Mãgĩ ipuru baji ne-inaa k'achia k'ĩra t'ãdoopa; ne-inaa jõmaweda Tachi Ak'õrepa unuamaa iru bi. ⁵ Ichi tau biĩride nãgĩ t'ĩ p'ã baji:

P'uuru Waibia Babilõnia,

Prostitutaarã

Mãik'aapa Ne-inaa K'achia K'ĩra T'ãdoo

Oopataarã Nawe Apata.

Eperã apidaapa k'awada-e ma t'ĩ k'ãata jara k'inia bi. Tachi Ak'õrepapaita k'awa bi. ⁶ Mĩa unuji mãgĩ wẽra piu pik'a bi. Eperã it'uapa piudaik'ãri, o-ĩadaiparik'a, mãga pik'a mãgĩ wẽra o-ĩadachi Tachi Ak'õredeerã, Cristode ijãa p'anadap'edaarã peep-ida perã.

Mãgã ak'ĩmaa bide mi p'era pik'a beeji. ⁷ Mãpai ma angelpa mĩmaa mãgaji:

—¿Sãap'eda pi p'era pik'a nĩbĩma? aji. Mia jarait'ee ne-inaa pia waide k'awa-e bi. Jarait'ee k'ãata jara k'inia bi mãgĩ wẽra mãik'aapa ichi su-ak'i bi ĩri nemĩsia; mãgĩ poro siete, cacho diez iru bi. ⁸ Ma nemĩsia pia unuda naaweda chok'ai bapachi mĩda, ĩrã wẽ-e. Mamĩda na ewari uchiat'ee ma

uria nãpia bideepa, wãï naaweda Tachi Ak'õrepa jõt'aait'eemaa. Na p'ek'au eujãdepemaarã, chi Tachi Ak'õrepa na eujã ooi naaweda t'ĩ p'ã-ee beerã Tachi Ak'õre ome ichita p'anapataadait'eerã t'ĩ p'ã jëra bi librode it'ari, mãirãpa ak'itrua para bait'ee mãgí nemĩsia unudak'ãri. Mãgí bapachi mĩda, ãrã wẽ-e. Mamĩda waya cheit'ee.

⁹ Mia mãgí pedee jararu k'ĩsia k'awaa beerã-it'ee, aide k'ĩsia p'anadamerã mãik'aapa k'awaadamerã wãara k'ãata jara k'inia bi. Ma nemĩsia poro siete jara k'inia bi ee siete. Mamãik'aapa ma wërapa eperãarã ak'ipari. Ichiaba ma poro chaachaa jara k'inia bi rey aba. ¹⁰ Ma reyrã sietedepema joi-somaa piujida. ãrã abaapa eperãarã iru bi ichi jua ek'ari. Chi apema waide uchia-e. Mamĩda mãgí t'ëepema rey uchiak'ãri, taarã-epai eperãarã iru bapariit'ee ichi jua ek'ari. ¹¹ Mãgí nemĩsia chok'ai bada mamĩda ãrã wẽ-e ma reyrã siete t'ëe uchiat'ee, ai eerepema k'a. Mamĩda wãara mãgí ma sietedepema uchiada pait'ee. Waya eperãarã iru bapariit'ee ichi jua ek'ari. Mãgíta wãit'ee Tachi Ak'õrepa jõt'aait'eemaa.

¹² Mãgí cacho diez pia unuda jara k'inia bi reyrã diez waide uchiada-e p'ani. Mamĩda ma nemĩsia uchiak'ãri, taarã-e ma reyrã ichi ome eperãarã iru p'anadait'ee ãchi jua ek'ari. ¹³ Ma reyrã diez auk'a k'ĩsiadait'ee mãik'aapa ma nemĩsia eere t'ĩudait'ee. ¹⁴ Jura chõonadait'ee ma Oveja Chak'e ome. Mamĩda irua ãchi jõmaweda p'oyaaait'ee. Iru eere p'anadait'eeda aji, eperãarã Tachi Ak'õrepa jirida irude ijãapataadamerã, chi jirit'eradaarã

choopatap'edaa perã Cristode ijãa p'anide. Iru Rey jõmaarã rey mãik'aapa iru Poro Waibia jõmaarã poro waibia.

¹⁵ Ma angelpa ichiaba mägaji:

—Ma to chok'ara k'ait'ak'ait'aa bimãi, mägí prostitutak'a bi su-ak'i pik'a bimãi, jara k'inia bida aji, eujãdepemaarã, p'uuru pidaarã, èreerã k'ira t'ãdoo mãik'aapa pedee k'ira t'ãdoo pedepataarã. ¹⁶ Ma reyrã diez pia unuda mägí nemisia ome, mägí prostitutak'a bi k'ira unuamaa iru p'aneedit'ee. Mapa ãchia jãri atadait'ee jõmaweda ma wërapa ne-inaa iru bi, ãk'adaa pik'a beemerã. Maap'eda iru paa jõdait'ee. ¹⁷ Tachi Ak'õrépata ma k'isia biji ãchi t'ãride mãga oodamerã, ichia naaweda k'isia iru badak'a. Ichiaba ichiata k'isiapiji mägí reyrãmaa ma nemisia eere t'itudamerã ichia jarada jõru misa. ¹⁸ Mägí wëra pia unuda jara k'inia bida aji, p'uuru waibia, ai jua ek'ari na p'ek'au eujãdepema reyrã p'anapata.

18

Babilónia p'uuru waibia jõda

¹ Ma t'ëepai mia unuji awaraa ángel it'ariipa baai cheru. Mägí angeleerã poro waibia paji. Mapa ichi baai cherude eujã ãdaadachi ichi k'ira wãreepa.

² Mägípa golpe pedeeji:

—jõdachi; jõdachida aji, jã p'uuru waibia Babilónia!

Írá mägí p'uuru badamãi jaure k'achia beerã te padachi, netuaraarã aupai mama p'anapata perã.

Mama ichiaba p'anapata ipanaarã k'ïra t'ãdoo Tachi Ak'õrepa k'iniak'aa eperãarãpa k'odamerã.

³ Na p'ek'au eujãdepemaarã jõmaarãpa mãgí wëra vino topachida piudarutamaa.

Pia jarait'eera, ne-inaa k'achia ooi awaa p'aneejida iru k'aurepa.

Ichiaba na p'ek'au eujãdepema reyrãpa p'ek'au k'achia k'ïra t'ãdoo oopachida mãgí wëra k'aurepa.

Ma awara na p'ek'au eujãdepema net'aa ne-topataarãpa p'arat'a waibia atapachidada aji, mãgí wërapa audú net'aa p'e wãda k'aurepa ichi-it'ee.

⁴ Mãpai it'ariipa awaraa ùriji nãga pedeeru:

— Michideerã, uchiadapáde aji ma p'uurudeepa, auk'a oonaadamerã mãgí p'uuru pidaarãpa ne-inaa k'achia oopatak'a mãik'aapa uchiadapáde aji, jõnaadamerã ãchi ome.

⁵ Tachi Ak'õrepa mãgíirã miapiit'ee ãchia ne-inaa k'achia oopata k'aurepa, audú ne-inaa k'achia chok'ara oopatap'edaa perã.

⁶ Míchi angeleerã, ne-inaa k'achia óotí mãgí wëramaa, ichia awaraarãmaa ne-inaa k'achia ooda pari.

Ne-inaa k'achia audú óotí irumaa, ichia ne-inaa k'achia ooda chaa.

Mãgá parãpa audupíara k'achia oodait'ee ichi-maa, ichia ooda k'ãyaara awaraarãmaa.

⁷ Ichi audú t'ãri p'uapítí mãik'aapa miapítí audua pedeeda pari mãik'aapa net'aara iru bi pari.

Ichi t'ãridepai audua pedee jarapari:

“¡Mita nama su-ak'i bi reinak'a!

Eperãarã jômaweda mi jua ek'ari p'ani.

Mi t'ãri p'ua ba-e p'êtrãak'a.

Mi k'ima wê-e perã, mi chi-ia-eda” aji.

⁸Ma audua pedee k'aurepa k'ãima abaade ichi
atu bide nãgee ne-inaa k'achia k'ïra t'ãdo
p'asait'ee:

Piut'ee, t'ãri p'ua bait'ee mãik'aapa jarra
ooit'ee.

T'ipitaude paat'aadait'ee ichia k'achia oopata
k'aurepa.

Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi
pata mãga oopiit'ee.

⁹'Na p'ek'au eujãdepema reyrã, ma p'ek'au
k'achia oopatap'edaarã ma wëra ome mãik'aapa
p'arat'ara atadap'edaarã ichi k'aurepa
jarajëdait'ee unudak'ãri nari jïrak'awaa nïbi ichi
paadadeepa. ¹⁰Ichi mãgá jõru misa, ma reyrã
t'imí bainí p'anadait'ee, Tachi Ak'õrepa ãchi auk'a
miapii jïak'aapa. Mãpai jaradait'ee:

“¡Aai, p'uuru waibiara Babilónia; p'uuru jõmaarã
k'ãyaara waibiara bi!

Hora abaade, taarã-ee jõpiji Tachi Ak'õrepa.”

¹¹'Na p'ek'au eujãdepema netopataarã ichiaba
jarajëdait'ee ma p'uuru jõda k'aurepa. Mãga
oodait'ee waa wë-e pait'ee perã ãchi net'aa ne-
todamerã. ¹²Mama netopachida nëe; p'arat'a;
mãu pi-ia; perla; p'aru linodee mãik'aapa sedadee,
k'ïra p'oree p'up'uchia ome; pak'uru t'ũa; ne-
inaa ooda marfildee, pak'uru pi-ia-dee, bron-
cedee, hierrodee, mãu pia marmoldee. ¹³Ichiaba
mama netopachida canela awaraa ne-aliño t'ũa

beepari ome; ne-inaa t'ũa beepari eperãarãpa paapata; mirra k'era awaraa k'era ome; vino; aceite; harina nãusaa; trigo tau mãik'aapa nãgee ne-animalaarã: p'ak'a, oveja, caballo; carro cabalopa jidiupata mãik'aapa esclavoorã, eperãarã paara netopatap'edaa perã. ¹⁴ Ma ne-inaa netopataarãpa jaradait'ee ma p'uuru jõdamaa:

“ĩfrã pia chik'o pi-ia net'aa pi-ia ome wẽe bida adait'ee!

Pia net'aara mãik'aapa p'arat'ara iru bada atuadachi.

Waa unudak'aa pait'eeda” adait'ee.

¹⁵ 'Mãgí netopataarã, chi p'arat'ara atadap'edaarã ma p'uuru k'aurepa, t'imí bainĩ p'anadait'ee ma p'uuru jõru misa, Tachi Ak'õrepa ãchi auk'a miapii jĩak'aapa. Mãpai jarajẽedait'ee:

¹⁶ “ĩAai, p'uuru waibia!

Pi wẽra jĩak'a bapachida adait'ee, p'aru pi-ia linodee ooda jĩ bi; p'aru p'up'uchia p'oree ome.

ĩNẽe jĩ bapachi mãu pi-ia ome, perla ome!

¹⁷ ĩTaarã-e nide jõmaweda pia ne-inaa pi-ia iru bada jõdachida adait'ee!”

'Ichiaba t'imí p'anedait'ee barco p'erapataarã, chi barcode mimiapataarã mãik'aapa mãirã ome nipapataarã. Jõmaweda p'anapataarã ne-inaa p'usadeepa ata p'ani k'aurepa t'imĩpa jãgí p'uuru jõru unudait'ee. ¹⁸ Nari jĩrak'awaa nĩbi ak'i p'anide golpe pedeedait'ee: “¿Awaraa p'uuru paraajik'ã nãgí p'uuru waibiaak'a?” ¹⁹ Jarajẽe bi misa, yooro p'ora it'aa bat'adait'ee baaimerã ãchi poro ĩri.

Māgá ak'ipipata āchi t'āri p'ua p'ani. Māpai golpe pedeedait'ee:

“¡Aai, p'uuru waibia!

Pichia net'aa p'e wāda k'aurepa p'usade nidá barco chipariirā jōmaweda p'arat'ara padachida.

Írá, taarā-e weda, pichia iru bada jōmaweda jōdachida adait'ee.

²⁰ O-īa p'anéeti angeleerā, Tachi Ak'ōrepa ma p'uuru jōt'aada perā.

Ichiaba o-īa p'anéeti parā Tachi Ak'ōredeerā, Cristopa pēida māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarā.

Tachi Ak'ōrepa ma p'uuru jōt'aaji, aide p'anadap'edaarāpa parāmaa ne-inaa k'achia oodap'edaa perā.”

²¹ Māpai ángel juataura bīpa māu tapia k'ūrumak'a bi jira ataji māik'aapa bat'at'aaji p'usade. Maap'eda māgaji:

—Jāgá pi baaiit'ee, p'uuru waibia Babilónia.

Pi waa unudak'aa pait'ee.

²² Pichi calle jāde waa ūridak'aa pait'ee arpa chaapata, flauta chaapata wa trompeta chaapata.

Pichi jāde ne-inaa oo k'awaa bee apida unudak'aa pait'ee.

Ūridak'aa pait'ee eperāarāpa k'ūrumade ne-inaa bapata.

²³ Pichi jāde lámpara ĩdaadak'aa pait'ee.

Miak'āipata fiestade pedee o-īa ūridak'aa pait'ee.

Ma jōma wēpait'ee, p̄ichi netopataarã waibiara
p'anajida mīda awaraa netopataarã k'ãyaara
māik'aapa p̄ia p'uuru pidaarã jōmaweda
k'ūrapachi mīda, petau tau net'aa k'awaa bi
oo b̄ipa.

²⁴ Tachi Ak'ōrepa ma p'uuru jōt'aaji, aide
eperāarāpa peedap'edaa perā iru pedee
jarapataarã, ichideerã māik'aapa awaraarã.

19

Angeleerāpa pedee pia jaradap'edaa

¹ Ma t'ēepai mia ūriji eperāarã chok'ara it'ari
golpe pedeemaa p'anik'a:

—j̄t'aa t'ídama Tachi Ak'ōremaa!

j̄ru jōmaarã k'ãyaara waibiara bi!

Iruata tachi o k'achiadeepa k'aripa ataji atua-
naadamerã.

Mapa Tachi Ak'ōre aupaita waaweedaipia
bi māik'aapa iru jua ek'ari aupaita
p'anapataadaipia bi.

² Irua aupaita wāara jarapari. Irua ne-inaa pia
ooji ma prostitutak'a bi jōt'aak'āri.

Māgipa eujādepemaarã k'achiade baaipiji,
audú ne-inaa k'achia āchima oopida
k'aurepa.

Ma awara Tachi Ak'ōredeerã peepachi.

Maperāpi Tachi Ak'ōrepa jōt'aajida ajida.

³ Māpai waya golpe pedeejida:

—j̄Tachi Ak'ōre jōmaarã k'ãyaara waibiara bi!

Māgí wēra paa jōda nari j̄rak'awaa n̄ibi ichita
k'irāpadait'eeda ajida.

⁴ Ma chonaarã poro waibiaraã veinticuatro ma ne-inaa chok'ai bi k'imari ome bedabaidachida Tachi Ak'õre, ma su-ak'i beeparide su-ak'i bi k'irapite mãik'aapa mågajida:

—¡Amén! ¡Tachi Ak'õre jõmaarã k'ãyaara waibiara bi!

⁵ Māpai mia ũriji ma su-ak'i beeparideepa pedeeru:

—Parã jõmaarãpa Tachi Ak'õremaa jarapatáati iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bi.

Parã jõmaarãpa oopata irua oopi bik'a mãik'aapa iru waawweepata, ek'ariara beerã, waibiara beerãpa paara mąga jaradaipia bi.

Oveja Chak'e miak'ãit'ee bi fiesta

⁶ Māpai waya ũriji ma eperãarã chok'ara pedeemaa p'anik'a; to k'ida chaaree jıwaaparik'a maa-e pirã pa golpe jıwaaparik'a:

—¡It'aa t'ídama Tachi Ak'õremaa!
¡Iru jõmaarã k'ãyaara waibiara bi!

Tachi Ak'õre Waibiapa ne-inaa jõmaweda biru ichi jua ek'ari.

⁷ O-ía p'anadáma mãik'aapa iru waaweedáma, Oveja Chak'e miak'ãit'ee fiesta paru perã.

Wëra imik'ira ome miak'ãiparik'a bapariit'ee chi k'ima ome, mąga pik'a Cristode ijãapataarã ichita p'anapataadait'ee iru ome.

Áchia miak'ãipata p'aru jı p'ani.

⁸ Tachi Ak'õrepa ma p'aru pi-ia teeji áchimaa jı p'aneedamerã iru ome p'aneedak'ãri.

Mągı p'aru lino nãusaadee k'ada.

T'o-t'oo bi maarepida t'ãu-e bairã.

Māgí lino nāusaa jara k'inia bi Tachi Ak'õredeerãpa ne-inaa pia oopatap'edaa irua oopidak'a.

⁹ Māpai ma angelpa mĩmaa māgaji:

—P'ãji nāgí pedee: “O-ĩa p'ani chi Tachi Ak'õrepa t'ĩ pëida eperãarã wãdamerã ma Oveja Chak'e miak'ãi bi fiestadee.”

Ichiaba māgaji:

—Tachi Ak'õrëpata māgí pedee jara bi wãara.

¹⁰ Mia māga ũrik'ãri, bedabaidachi ma ángel k'ĩrapite irumaa it'aa t'ĩit'ee. Mamĩda ichia māgaji:

—jãga oonáaji! Mi Tachi Ak'õre-it'ee mimiapari pik'a māik'aapa pi ĩpemaarãk'a; chi awaraarãmaa jarapataarãpa Jesupa ooda eperãarã k'aripait'ee. Tachi Ak'õremaa aupaita it'aa t'ĩpáde aji.

Tachi Ak'õre Jaurepata Jesupa ooda jarapi bi iru pedee jarapataarãmaa.

Caballo t'orroo ĩri wãda

¹¹ Māpai mia unuji it'ari ewaraa k'obi. Aide caballo t'orroo unuji. Ma caballo ĩri wã nipada t'ĩjarapata Ichita Oopari Ichia Jara Bik'a māik'aapa Wãarata Jarapari. Māgí t'ĩ jara p'anik'a ichia ak'ipari eperãarãpa oopata jarait'ee pia wa k'achia māik'aapa chõopari ichi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã ome. ¹² Chi tau urua nĩbaji t'ĩpitauk'a. Poro jĩra chok'ara jĩ baji ichi porode. T'ĩ p'ã baji ichi tau biiride. Mamĩda apidaapa k'awada-e pai ma t'ĩ k'ãata jara k'inia bi. Ichia aupaita k'awa bi. ¹³ Ichi ĩripema p'aru jĩ bada bek'ee baji waapa. Ichi t'ĩjarapata Tachi Ak'õre Pedee. ¹⁴ Angeleerã chok'ara nipajida iru ome

soldaorãk'a. Mãirã ichiaba wã nipajida caballo t'oroo ïri. P'aru lino nãusaadee jĩ p'anajida. T'o-t'oo baji, maarepida t'ãu-ee bada perã. ¹⁵ Ichi it'aideepa uchia baji espada choma k'ïraichaa weda p'ewedee bi. Mãgipa ichia jõpiit'ee na eujãdepemaarã chok'ara; iru k'ïra unuamaa iru p'anirã. Mãirã jõpiit'ee eperãpa net'aa jõpik'ajik'a pak'uru hierrodee oodapa. Uva piart'ipatak'a chi ba bõgo tapiadee wãmerã, mãga pik'a ichia ma k'achia beerã biit'ee Tachi Ak'õre juade piuk'oodamerã, iru k'ïrau bairã ãchi ome. ¹⁶ Ichi ïripema p'aru mak'ara ïri jĩ badamãi nãgí t'í p'ã baji:

Rey Jõmaarã Rey mãik'aapa

Poro Waibia Jõmaarã Poro Waibia.

¹⁷ Mãpai mia unuji ángel bainĩ bi ak'õrejïru k'ïrapite. Mãgipa golpe pedeeji ipanaarã it'í wãabaipataarãmaa:

—Chéti; cheepurúti k'odait'ee chik'o waibia Tachi Ak'õrepa teeru. ¹⁸ Chéti piudap'edaarã chiara k'ode: reyrã chiara; soldaorã poro waibiarã chiara; eperãarã poro waibiarã chiara; ichiaba caballo chiara mãik'aapa ai ïri wãpataarã chiara; eperãarã jõmaarã chiara; esclavo-eerãde, esclavoorãde paara, ek'ariirãde, waibiarãde paara.

¹⁹ Mãpai unuji mãgí nemĩsia na p'ek'au eujãdepema reyrã ome mãik'aapa ãchi soldaorã ome. Mãgipã chip'e p'anajida jura chõonadait'ee ma caballo t'oroo ïri wã nipada ome mãik'aapa iru eere p'anadap'edaarã ome. ²⁰ Mamĩda ichia ma nemĩsia jita ataji ma ne-animal k'achia ome; chi mãgí nemĩsia k'ïrapite oodapa ne-inaa eperãarãpa

p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa. Māga oo bīpa ma ne-animal k'achia, chi seewa jaraparipa eperāarā k'ūrāji ma nemīsia tauchaa bīpidamerā āchi k'ap'iade māik'aapa ma nemīsia k'īrak'a bīmaa it'aa t'īpataadamerā. Ma caballo t'orroo īri wā nipadapa ma nemīsia ma seewa jarapari ome chok'ai bīta bat'ak'ooji lagok'a t'īpītau azufre ome jērajēraa jira bīdee. ²¹ Māgīrā ome nipadap'edaarā piuk'oojida māgī espada uchiadapa ma caballo īri wā nipada it'aīdepa. Māpai ipanaarāpa māirā k'ap'ia piuda jōmaweda k'o chejida. K'ojida bi jāwaarutamaa.

20

Satanás mil años jīa bada

¹ Māpai mīa unuji ángel it'ariipa baai cheru. Māgīpa ma uria nāpia bīdepema llave cadena choma bi ome iru baji ichi juade. ² Ichia jita ataji māgī je choma bi; māgī chonaarāwedapema taama; Netuara Poro Waibia maa-e pīrā Satanás apata. Ma cadenapa māgī jī nībīji mil años wāyaaru misa. ³ Māpai bat'at'aaji ma uria nāpia bīdee. Jīa nībīji ma llavepa māik'aapa ma uria pia jīat'aaji apidaapa ewanaadamerā. Māga ooji ma je choma bīpa na eujādepemaarā waa k'ūranaamerā ma mil años wāyaaru misa. Ai t'ēpai k'ena pēiit'ee, mak'īara taarā-eepai.

⁴ Māpai mīa unuji rey su-ak'i beepari chok'ara. Tachi Ak'ōrepa jaraji aīde su-ak'i p'anadap'edaarāmaa reyrāk'a eperāarā ak'īpataadamerā. Māirā ome unuji eperāarā jaureerā; chi otau t'īap'edap'edaa awaraarāmaa

jaradap'edaa perã Tachi Ak'õre Ûraa mãik'aapa Jesupa ooda eperãarã k'aripait'ee. Mãgĩrãpa it'aa t'ĩdak'aa paji ma nemĩsiamaa maa-e pirã ichi k'ĩrak'a bĩmaa. Ichiaba mãgĩ tauchaa bĩpidak'aa paji ãchi tau bĩrĩde wa juade. Mãgĩrã chok'ai padaidap'eda, Cristo ome eperãarã ak'ipachida reyrãk'a, ma mil años wãyaaru misa. ⁵ Ma chok'ai padaidaarã naapiara eperãarã p'irabaidap'edaa paji ichita chok'ai p'anapataadamerã. Apemaarã piudap'edaarã p'irabaidait'ee ma mil años jõrumaa. ⁶ O-ĩa p'ani Tachi Ak'õrepa awara bidaarã ichideerã p'anadamerã. Mãirãta naapiara chok'ai p'irabaidait'ee ichita p'anapataadait'ee. Atuada-e pait'ee. Ma k'ãyaara p'aareerã mimia oodait'ee Tachi Ak'õre-it'ee mãik'aapa Cristo-it'ee. Cristo ome ãrapa eperãarã ak'ipataadait'ee reyrãk'a, ma mil años wãyaaru misa.

Satanás p'oyaada

⁷ Ma mil años wãyaap'eda, angelpa Satanás k'ena pëiit'ee ichi jĩa badamãiipa. ⁸ Mãpai ichi uchait'ee na p'ek'au eujã jõmaade, jõmaarã eujãdepemaarã k'ũrade. K'ũrait'ee Gog mãik'aapa Magog, ãchi soldaorã chip'edaidamerã jura chõodait'ee Tachi Ak'õredeerã ome. ãchi soldaorã audú chok'ara p'anadait'ee, ipu tau nãusaa audú chok'ara paraa-parik'a p'usa ide.

⁹ Mãgĩrã jĩchoojida na eujãde mãik'aapa Tachi Ak'õredeerã wap'irajida; ichia p'uuru k'inia iru bi t'iak'auda edajãde p'anadap'edaarã mãik'aapa taawa p'anadap'edaarã paara. Mamĩda mãga bi misa, it'ariipa t'ipĩtau baai cheji ãchi ĩri mãik'aapa ãchi k'iniidachida. ¹⁰ Mãpai Tachi Ak'õrepa Netuara

Poru Waibia, chi eperãarã k'ũradapa, bat'apit'aaji ma lagok'a t'ipitau azufre ome jêrajêraa jira bidee. Mama ma nemĩsia, ma ne-animal k'achia, chi seewa jarapari ome ichita miapi bapariit'ee, jõ-ee.

Rey su-ak'i beepari waibia t'orroo bi

¹¹ Māpai mia unuji rey su-ak'i beepari waibia, t'orroo bi. Aide Tachi Ak'õre su-ak'i baji. Ichi k'ĩrapite na eujã mãik'aapa pajã wêpadachida. Maarepida unu-e paji ma nĩbadamãi, wê-e pada perã. ¹² Māpai mia unuji piudap'edaarã; waibiara beerã, ek'ariara beerã paara. Mãirã bainĩ p'anajida ma rey su-ak'i beepari k'ĩrapite. Māpai angeleerãpa librora ewat'ijida. Ma librode ne-inaa jõma eperãarãpa oopatap'edaa p'ã baji. Awaraa libro ichiaba ewat'ijida. Mãgide Tachi Ak'õre ome ichita p'anapataadait'eerã t'ĩ p'ã jêra baji. Tachi Ak'õrepa ma piudap'edaarãpa oopatap'edaa p'ãda mãik'aapa chok'ai p'anĩrã t'ĩ p'ãda ak'iji jarait'ee chisãgĩrã wãpii ichi truadee mãik'aapa chisãgĩrã atuapii. ¹³ Ma piudap'edaarã p'usadeepa p'irabai uchijida. Piudap'edaarãmãiipa ichiaba uchijida. Tachi Ak'õrepa ma piudap'edaarã jõmaarãpa ne-inaa oopatap'edaa ak'iji jarait'ee pia wa k'achia. ¹⁴ Māpai angeleerãpa k'achia beerã jõmaweda mãik'aapa piudap'edaarã p'anapatamãi bat'at'aajida ma lagok'a t'ipitau jêrajêraa jira bidee. Maadamãiipa apida piuda-e paji. Mãgĩ lagok'a eperãarã piuda t'êepema apata. ¹⁵ Mamaa ichiaba bat'at'aajida jõmaweda t'ĩ p'ã-ee beerã ma libro chok'ai p'anĩrã t'ĩ p'ã jêra bide.

21

Pajã chiwidi m̃aik'aapa eujã chiwidi

¹ M̃apai mia unuji pajã chiwidi m̃aik'aapa eujã chiwidi, naapema pajã m̃aik'aapa eujã p'usa ome jōdarida perã. ² Unuji p'uuru Tachi Ak'õrepa ichi-it'ee jirit'erada. M̃agí Jerusalén p'uuru chiwidi baai cheji it'ariipa, Tachi Ak'õre baparim̃aiipa. Pi-ia baji. Wēra chi-oo pi-ia j̃iparik'a miak'ãit'ee pak'ãri, m̃aga pik'a baji ma p'uuru. ³ M̃agá ak'ima bide ũriji ángel Ak'õre su-ak'i beeparideepa golpe pedeeru:

—Írá Tachi Ak'õre bapari eperãarã t'ãide. Bapariit'ee eperãarã ome. Ichi p'uuru padait'ee. Tachi Ak'õre ichi k'ap'ia bapariit'ee ãra ome m̃aik'aapa ãra Ak'õre pait'ee. ⁴ Ichia eperãarã tauba jōmaweda wēpapiit'ee. M̃airã waa piuda-e pait'ee; waa jarajēeda-e pait'ee; waa p'ua sentida-e pait'ee, irua m̃agee naawedapema ne-inaa jōmaweda wēpapiit'ee perã.

⁵ M̃apai chi su-ak'i b̃ipa ma rey su-ak'i beeparide m̃agaji:

—Írapí mia ne-inaa jōma chiwidi papiit'ee.

Ichiaba m̃imaa m̃agaji:

—P'ãji ñagí pedee, mia wāarata jarapari perã.

Maap'eda m̃agaji:

⁶ —Oojipi mia k'isia iru bada. Mita Alfa; nejōmaata naa. Ichiaba m̃ita Omega; nejōmaata t'ēe. Apida opisia ñibi pirã, mia pania pari teet'ee eperãarã chok'ai p'anapipari, m̃agí pania poatri uchua bidepema. M̃agí pania tok'ãri, ichita mi

ome bapariit'ee. ⁷ K'achia p'oyaaparipa mǎgí ne-inaa chiwidi jǔmaweda iru bait'ee. Ma awara mǐta iru Ak'õre pait'ee; jǔdee iru mǐ warra pait'ee. ⁸ Mamǐda waawee-idaa beerǎ mǐde ijǎadait'ee; ijǎa amaarutaarǎ jǔmaweda ijǎadak'aa beerǎ ome; k'achia ooi awaa p'anǐrǎ; chǐara peepataarǎ; p'ek'au oopataarǎ; jaipanaarǎ petau tau k'awaa beerǎ ome; ne-inaa juapa ooda k'ĩrapite it'aa t'ĩpataarǎ mǎik'aapa jǔmaweda seewa jarapataarǎ; mǎgeerǎ p'ananadait'ee ma lagok'a t'ĩpitau azufre ome jǔrajǔraa jira bǐde mǎik'aapa t'ǔepema piuda apata mama piudait'eeda aji, ichita mǎgá mǐ ik'aawaapa t'ĩmǐ p'anapataadait'ee perǎ.

Jerusalén p'uuru chiwidi

⁹ Mǎpai ángel mǐmaa cheji. Mǎgí angeleerǎ sieteerǎpa vaso ne-inaa k'achiapa ipuru iru p'anadap'edaadepema paji. Mǎgǐpa mǐmaa mǎgaji:

—Chéji. Mia ma Oveja Chak'e wǔera pǐmaa ak'ĩpiit'eeda aji.

¹⁰ Ma k'ǎimok'araa pǐk'a bǐde Tachi Ak'õre Jau-repa unupida mǐmaa, mǎgí angelpa mǐ ateeji ee it'ia bǐ nok'odee. Mama p'anǐde ichia mǐmaa ak'ĩpiji Tachi Ak'õre p'uuru jǐrit'erada, Jerusalén, baai cheru it'ariipa, Tachi Ak'õre baparimǎiipa.

¹¹ Ma p'uuru urua nǐbaji Tachi Ak'õre k'ĩra wǔreepa. Urua baji mǎu pi-ia bǔi-sǎa jaspek'a. ¹² Ma p'uuru t'iak'au nǐbaji muralla waibia it'ia bǐpa. Aide t'ĩupata doce paraaji. Ma t'ĩupata chaa ángel aba bainǐ baji. Ichiaba ma t'ĩupata chaa Israeldeepa uchiadap'edaa ǔreerǎ docedepema t'ĩ aba p'ǎ baji.

13 Ma muralla i chaa t'ĩupata õpe-õpee p'anajida. Ak'õrejĩru uchiapari eere t'ĩupata õpee paraaji; norte eere ichiaba; sur eere ichiaba; ak'õrejĩru baaipari eere ichiaba. 14 Ma p'uuru t'iak'au nĩbada muralla edupema basa doce iru baji. Ma basa mǎu pi-iadee ooda paji. Mǎgĩ basa chaa ĩri Oveja Chak'e ome nipapatap'edaarǎ doce t'ĩdepema t'ĩ aba p'ǎ baji.

15 Ma ángel mĩmaa pedee badapa pak'uru nēedee ooda juade atee wǎji. Mǎgipa ma p'uuru chaamaa beeji; chi muralla, chi t'ĩupata mǎi paara. 16 Ma p'uuru kuádría baji. Angelpa mǎgĩ pak'urupa chaak'ǎri, dos mil doscientos kilómetros baji. Chi teeso chi jobia, chi it'ia paara dos mil doscientos kilómetros baji. 17 Ma muralla ichiaba chaaji. Sesenta y cinco metros baji, eperǎarǎpa chaap-atak'a, mǎgǎ chaa bada perǎ ma angelpa.

18 Ma muralla mǎu pi-ia jaspedee ooda paji. Chi p'uuru nēedee ooda paji; nēe pi-ia, maarepida nejarra wēe. Bēi-sǎa baji vidriok'a. 19 Ma muralla basadepema mǎu, mǎu pi-ia ome p'oirá baji; nǎgee mǎu pi-ia k'ĩra t'ǎdoo, chi naapema basa mǎu pi-ia jaspe ome; araarepema zafiro ome; omé eerepema ágata ome; õpee eerepema esmeralda ome; 20 k'ĩmari eerepema ónice ome; joisomaa eerepema cornalina ome; seis eerepema crisólito ome; siete eerepema berilo ome; ocho eerepema topacio ome; nueve eerepema crisoprasa ome; diez eerepema jacinto ome; once eerepema amatista ome. 21 Ma murallade t'ĩupata doce perla docedee ooda paji; t'ĩupata chaa perla abaadee. Calle jǎ nēedee ooda paji; nēe pi-ia, maarepida

nejarra wēe. Bēi-sāa baji vidriok'a.

²² Mīa Tachi Ak'ōre te waibia unu-e paji ma p'uurude, Tachi Ak'ōre Waibia mama bapari perā ma Oveja Chak'e ome. Ārata ma p'uurudepema Ak'ōre te waibiaak'a, āramaa it'ari p'anirāpa mama ichita it'aa t'ipataadait'ee perā. ²³ Ma p'uurude p'anirāpa ak'ōrejīru jēra wa atane īdaa faltada-e pait'ee, Tachi Ak'ōre k'īra wāreepa jērait'ee perā ma p'uuru īri māik'aapa ma Oveja Chak'e īdaait'ee perā lamparak'a. ²⁴ Ma p'uuru īdaade na eujādepemaarā k'īra t'ādoo nipapataadait'ee māik'aapa na eujādepema reyrāpa āchi net'aa pi-ia aneedit'ee ma p'uurudee, Tachi Ak'ōremaa tee k'inia p'anadairā. ²⁵ Ma murallade t'īupata jōmaweda ichita ewa nībait'ee. Jīadak'aa pait'ee; mama p'ārik'ua wē-e pait'ee perā. ²⁶ Na p'ek'au eujādepemaarāpa net'aa pi-ia iru p'ani aneedit'ee māik'aapa Tachi Ak'ōremaa teedit'ee. ²⁷ Mamīda ma p'uurude ne-inaa k'achia apida unuda-e pait'ee. K'achia oopataarā apida māik'aapa seewa jarapataarā apida mama unuda-e pait'ee. Aba unudait'ee Tachi Ak'ōrepa t'ī p'āpidaarā Oveja Chak'e librode.

22

¹ Māpai ma angelpa mīmaa ak'ipiji to uchua bi Tachi Ak'ōre Oveja Chak'e ome su-ak'i beeparideepa. Aīdepema pania maarepida nejarra wēe baji. Bēi-sāa baji vidriok'a. Ma paniapa eperāarā ichita chok'ai p'anapata. ² Māgī to weepachi p'uuru calle jā esajīak'a. To i chaa pak'urura paraaji. Māgīpa eperāarā chok'ai

p'anapipari. Māgí nejõ chauda doce chaupari año abaade. Chi k'irupa eperãarã k'ayaa k'ĩra t'ãdoo jipapari. ³ Ma p'uurude wē-e pait'ee ne-inaa apida Tachi Ak'õrepa k'achiade baaipida, naapema eperãarãpa p'ek'au k'achia oodap'edaa k'aurepa. Māga pait'ee Tachi Ak'õre, Oveja Chak'e ome su-ak'i beepari ma p'uurude bapari perã. Mama ichideerãpa ichita it'aa t'ĩpataadait'ee irumaa. ⁴ Iru k'ĩra unudait'ee mǎik'aapa āchi tau bĩrĩde iru t'ĩ p'ã iru p'aneadait'ee. ⁵ Mama p'ãriu-e pait'ee. Ichideerãpa lámpara ĩdaa wa ak'õrejĩru jẽra faltada-e pait'ee, Tachi Ak'õre Waibia jẽrapariit'ee perã āchi ĩri. Reyrāk'a ichita p'anapataadait'ee iru ome iru truade.

Taarã-ee Jesucristo waya cheit'ee na eujãdee

⁶ Māpai ma angelpa mĩmaa mǎgaji:

—Nāgí pedee ijãaipia bi wāara perã. Tachi Waibiapa ichi Jaure pẽiji wāarata jarapimerã ichi pedee jarapataarãmaa. Ichia aupaita pẽiji ichi ángel, mǎgipa ichideerãmaa k'awaapimerã ne-inaa taarã-ee p'asait'ee.

⁷ Jesupa mǎga bi:

—¡Ūrítĩ! ¡Taarã-e mi cheit'ee! O-ĩa p'ani jõmaweda oopataarã Tachi Ak'õre Jaurepa jarapi bĩk'a na p'ãdade.

⁸ Mi, Juanpata unuji mǎgí ne-inaa jõmaweda angelpa mĩmaa unupida. Ichiaba miata ũriji ma pedee jõmaweda irua mĩmaa jarada. Maap'eda mi bedabaidachi ma ángel k'ĩrapite irumaa it'aa t'ĩit'ee. ⁹ Mamĩda ichia mǎgaji:

—jǎga oonáaji! Pík'a mǎik'aapa pi ĩpemaarǎk'a mi Tachi Ak'õre-it'ee mimiapari. Parǎ mimiapata iru-it'ee, jaradak'ǎri Tachi Ak'õre Jaurepa jarapi bik'a mǎik'aapa jõmaweda ijǎapataarǎ mimiapata iru-it'ee oodak'ǎri na pedee p'ǎdade jara bik'a. Tachi Ak'õremaa aupaita it'aa t'ĩpáde aji.

¹⁰ Ichiaba mǎgaji:

—Ne-inaa maarepida oonáaji eperǎarǎpa k'awaanaadamerǎ Tachi Ak'õre Jaurepa jarapida na p'ǎdade, taarǎ-e aide jara bi p'asait'ee perǎ. ¹¹ Maperǎ awaraarǎmaa ne-inaa k'achia oopataarǎpa at'ǎri mǎga oopataadait'ee mǎik'aapa k'achia ooi awaa p'anapataarǎ at'ǎri mǎga p'anapataadait'ee. Jõdee ne-inaa pia oopataarǎpa at'ǎri mǎga oopataadait'ee mǎik'aapa awara bidaarǎ Tachi Ak'õre-it'ee at'ǎri oopataadait'ee irua oopi bik'a.

¹² Jesupa mǎga bi:

—jǔrítí! Taarǎ-e mi cheit'ee ne-inaa mia k'ĩsia iru bi jõmaarǎmaa teede. Ma ne-inaa teeit'ee eperǎ chaachaa, irua ne-inaa oopata pari na eujǎde bak'ǎri; ne-inaa pia irua oopata pari maa-e pirǎ ne-inaa k'achia irua oopata pari. ¹³ Mita Alfa; nejõmaata naa. Ichiaba mita Omega; nejõmaata t'ěe.

¹⁴ 'O-ǎa p'ani chi p'aru t'õdap'edaarǎ Oveja Chak'e waade, ǎchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa wẽpamerǎ. Mǎirǎta k'odait'ee ma pak'uru eperǎarǎ chok'ai p'anapiparidepema mǎik'aapa t'ĩudait'ee ma p'uuru chiwidi t'ĩupatamǎi. ¹⁵ Mamída ma p'uurude unudak'aa pait'ee nǎgee eperǎarǎ: k'achia ooi awaa p'anapataarǎ; jaipanaarǎ; petau tau k'awaa beerǎ; p'ek'au oopataarǎ; chĩara

peepataarã; ne-inaa juapa ooda k'irapite it'aa t'ipataarã mãik'aapa jõmaweda seewa jarapataarã chĩara k'urapataarã ome. Mãgeerãta unuda-e pait'ee ma p'uurude.

¹⁶ Jesupa mãga bi:

—Mi ángel pëiji irua na jõma k'awaapimerã pimaa, pia jõdee k'awaapimerã mide ijãapataarãmaa, ãchi chip'epata chaa. Mi Rey Daviddepa uchiada. Mi chi ìdatipododepema lucerok'a bi.

¹⁷ Tachi Ak'õre Jaure mãik'aapa Oveja Chak'e wëra; Cristodeerãpa eperãarãmaa jarapata:

—¡Chéti!

Jõmaarãpa na pedee ùrirutaarã auk'a jaradaipia bi:

—¡Chéti!

Jõma opisia p'anirã chedaipia bi eperãarã chok'ai p'anapipari pania tode, mãgá ichita p'anapataadait'ee. Mãgí pania Tachi Ak'õrepa pari teepari chi to k'inia p'anirãmaa.

Juanpa ùraada na libro p'ã auparude

¹⁸ Irá mia ùraait'ee chi ùrirutaarãpa Tachi Ak'õre Jaurepa jarapida na p'ãdade. K'irak'aupai Tachi Ak'õre Jaurepa na p'ãdade jarapida awara jarateedai. Apidaapa mãga ooruta pirã, Tachi Ak'õrepa ma ne-inaa k'achia jarada na p'ãdade, mãga p'asapii ãchimaa. ¹⁹ Ma awara k'irak'aupai wëpapidai Tachi Ak'õre Jaurepa jarapida pedee na p'ãdade bi. Apidaapa mãga ooruta pirã Tachi Ak'õrepa iru bapi-e pait'ee ichi p'uuru chiwidide, na p'ãdade jara bi. K'opi-e pait'ee ma eperãarã

chok'ai p'anapipari pak'urudepema, ai p'uurude bi.

²⁰ Jesucristo, chi na p'ãdade jara bi k'awapidapa mãgapari:

—Taarã-e mi cheit'eeda apari.

Mi, Juanpa jara bi:

—¡Amén! ¡Chéji, Tachi Waibia Jesús!

²¹ Mia it'aa iidi bi Tachi Waibia Jesucristopa parã jõmaweda pia ak'i bapariimerã. Amén.

Tachi ak'õre pedee
New Testament in Epena (CO:sja:Epena)

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Epena

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Epena

sja

Colombia

Copyright Information

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Epena

© 2005, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

1e08d4cb-71aa-5440-b08f-b522fabb6441